

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemanj
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izda se vsak dan svezor izvenredno in praznika.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamena številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudo vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto K 24— | Četrt leta K 6—
Pol leta 12— | En mesec 2—
V upravnistvu prejemanj na mesec K 1-90.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto K 25— | Četrt leta K 6-50
Pol leta 13— | En mesec 2-30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a bratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Krajna imena.

(Utemeljevalni govor posl. Višni-karja v seji deželnega zbora dne 28. t. m.)

Namen predloga ni odpraviti vsa nemška krajna imena na Kranjskem, ampak samo slovenske in nemške spake, katere se pretiskavajo vsakih 10 let v uradnih repertorijih, a ne odgovarjajo niti slovenskemu niti nemškemu pravopisu. Kako popačena so slovenska krajna imena ne samo na Koroškem in Štajerskem, ampak tudi na Kranjskem, je vobče znano. Kdor se hoče o tem natančneje poučiti, naj pregleda dotične imenike. Našel bode spake, katerih še ni čul in katerih ljudstvo ne rabi. Rabi jih navadno samo politična oblastva v uradnih aktih, orožniki pri svojih raportih in tudi deželni odbor v dvojezičnih predlogih. Seveda se

tudi vojaštvo strogo drži oficijalnih nemških in nemško nalisanih imen, katera so orijentiranju le kvarna. Naše ljudstvo bode hodilo na Glince, Vič, Lavric, Sinjo gorico, v Slivnici, Rače selo, Pijavo gorico, Ihan itd., ako se mu še tako vsiljuje imena: Gleinitz, Waitsch, »Laferka«, Schweins — ali Leheimbüchel, Schleinitz, Rappelschies, Piantzbüchel, Jauchen itd. S tem, da se te spake obesimo na občinske ali krajne table, se niso prišle v dotičnem kraju v navado. To so neki pridevki naših imen ali »Spitznamen«, katerih se ljudstvo navadno brani.

V interesu prometa bi bilo, ako bi imel vsak kraj samo eno ime, to je tisto, ki ga ljudstvo rabi. Povsod se to načelo danes ne da več izvesti. Narod, ki so prišli z drugimi v ožjo dotiko ter živeli pomešano, so posamezne kraje imenovali različno ali prevzeli imena v nekoliko izpremenjeni obliki od drugih narodov. Največ naših imen je popačila nemška birokracija. Noben narod menda ne potuje tako strastno osebnih in krajskih imen, kakor Nemci in Madžari. Na Ogrskem se človek težko več spozna, vsa nemška in slovenska krajna imena so se pomadžarila.

Prvotno so jeli naša imena pisati graščinski in drugi uradniki, kateri niso poznali našega jezika ter so pisali naša imena v raznih dialektih in le približno tako, kakor jih izgovarja ljudstvo, večkrat popolnoma napačno, kakor se je komu zdelo. Vsak je pisal, kakor je hotel in znal, brez pravil in brez načel. Vzrok pačenja je bila nevednost in nepoznanje jezika, pozneje tudi mržnja in sovražnost do vsega, kar je slovensko. Od tod izvira, da se eno in isto ime v raznih sodnih okrajih piše večkrat različno in tudi v enem okraju večkrat različno in nedosledno.

Izgledi: Bistrica = Bistritz in Feistritz, Bitinja = Feichting, Witt-nach, Wittigne, Boršt = Forst, Worst in Boršt, Breg = Rann, Rann-dorf, Willingrain, Brezje = Bresie, Presiach, Friesach, Bukovica = Bukowitz, Wukouza, Dole = Dule, Dolech, Hrašče = Hraschtsche, Hrasche, Hraschach, Jesenice = Assling in Jessenitz, Kompolje = Kumpale in Gimpel. Prebivalci te vasi so Kompoljci, v radeškem okraju Gimpelci. Laze = Laase, Lase,

Geräuth, Gereuth in Friesach, Lipp-nica = Laibnitz in Lipnica v radov-ljiškem okraju, Oslica = Osslitz in Osselze, Poljane = Polane, Pölland, Polje = Pole, Pule, Feld, Rašica = Uranschitz (Ihaum), Rašica (Vel. Lašče), Ravne = Raune, Raunach, Stranje = Streine, Straindorf, Suha = Sucha in Zauchen, Visoko = Wisoko in Waisach, Vrd = Werl, Werth, Vrhovo = Werhau, Freihau, Freihof, Zagorica = Sagoritz, Sagoriza, Auritz, Zalag = Salog, Saloch, Salloch.

Večkrat se v nemškem rabijo slovenski lokali z nemškimi pravopisi, n. pr. Brda = Berdach, Brezje = Bresach pri Mošnjah (Mösch-nach), Brodi = Wrodech (!), Tschel-plach, Zirklach, Duplach, Görtlach, Hinnach, Afriach (Javorje), Liplach, Lokach, Lausach (Luže), Nolschach, Pieterlach, Selzach, Zellach (Selo pri Bledu), Woutschach, Werbach, Selsach (Zelše), Sairach, Swirtschach (Zvirče).

Pogostoma se slov. B. spreminja v nemški W, n. pr. Besnica = Wess-nitz, Bezgovica = Wessgowitz, Biz-zovik = Wisowik, Bistrica = Wist-erschitz, Rodešice = Wodeschitz, Brčice = Wertschitz, Brest = Wröst, Brkljin = Werschlin, Brus-nice = Wressnitz, Bušnice = Wusch-niz.

Slovenske končnice ica, iee, ee, ice, če in šč se pišejo v nemškem iz, itz, itz in za, na pr. Breznica = Bresnitz, Dobravice = Dobrawitz, Hlebe = Hlebitz, Jablanica = Jablanitz, Jelovec = Jelowitz, Ježica = Jeschiza, Juršice = Jurschitz, Karlovica = Karlovitz, Kokrica = Kokritz, Kostreznica = Kostreinitz, Kolnica = Kollnitz, Kresnice = Kressnitz, Lipovec = Lipowitz, Lok-vica = Lokwitz, Lukovica = Lukowitz, Mokrice = Mokritz, Njivice = Niwitz, Osilnica = Ossunitz, Otavi-ce = Otawitz, Plešivica = Pleschitz, Polica = Politz, Radovica = Radowitz, Rašica = Uranschitz (!), Savica = Sawitz, Vodica = Woditz, Zabnica = Sarnitz, Zarečica = Saretschiza.

Na Koroškem in Štajerskem pi-sejo končnice ica = itzen, na pr. Pernica = Pernitzen, Breznica = Wressniten, Gorica = Goritzen, Škofljica = Skoflitz. Namesto naših črk c, č, s, š, z, ž se rabijo nem-

ške z, tsch, ss, sch, s, sch in namesto zlogov av, av, ov, ovo, ek in ik = au, eu, ou, ow, owo, eek in igg: Čačič = Tschatschitsch (namesto 5 = 14 črk, pravi škrt!) Tschatesch, Zirtschitsch, Zerouz, Zesta, Tschern-ntsch (Cernče), Tschernsche (Črnče), Höttisch (Hotiče), Hmel-tschitsch, Dewenze (Delnice), Dolent-schize, Doleinawas, Domschale, Draule, Dornovo, Drulouk (Drulje-vek), Godowitsch, Goltse, Golo-verdu, Goweck (Govejek), Gowidul (Goveji dol), Gartschareuz (Grčare-vec), Hlawewerch, Jurjowitz (Jurjevica), Hrasnigg, Kartelu, Koslewz (Kozljevo), Mulau (Mulja-va), Pewen (Pevno), Šiška = Schischka (Schönan!), Sterschen (Strževo), Strassische, Trebeu, Sabawa (Zabava), Strasha (Straža), Scheraunitz (Zirovnica). Celu Zaba-va je pokvarjena.

Druga popačena imena: Beč = Butsch, Bič = Fitsch, Hrvača = Hrobatsch, Horitno = Horeiten, Podgorje = Podgier, Povodje = Poüdie, Prestranek = Prästranegg (Valvasor: Prostranigh), Ravnidol = Randul, Razbore = Reswur, Rib-no = Reifen, Rodine = Rodein, Rova = Rau, Trzin = Tersain, Unee = Maunitz, Vižmarje = Wischmarje, Zajčje = Sajeusche (zg. »Zajajšce«), Zalés = Saleis, Zalisec = Salais, Zaplaz = Zaplas, Zbure = Swur, Zupenje njive = Supeineniwe.

Nepotrebna in večkrat nesmisel-na nemška imena, katera niso v na-vadi: Weisswasser = Bela voda, Be-retschendorf = Bereča vas, Tschet-schendorf = Čečna vas, Desche-tschendorf = Dešča vas, Laubbü-chel = Deleči vrh, Dratschdorf = Draska vas, Gesindeldorf = Družin-ska vas, Dworichsdorf = Dvorice, Gertschberg = Grčevje, Gersche-tschendorf = Geršča vas, Herein-dorf = Herinja vas, Ihan = Jan-ken, Eisdorf = Iška, Irtschdorf = Irča vas, Elbenschuss = Ivanje selo, Irdorf = Jerova vas, Rossbüchel = Konj, Rossbach = Konjsko, Ober-und Unter Kaschel = Gor. in Dol. Kašelj (bolje bi bilo Ober- u. Unter-lusten!), Kraxen = Krašnja, Kra-schenberg (zakaj ne Kraxenberg?) = Krašnji vrh, Latschenberg = Lačni vrh, Ladendorf = Ledča vas, Laufen = Ljubno, Lutergschies =

Luterško selo, Katzendorf = Mače, Mačkin hrib in Mačkovce, Mauters-dorf = Matenja vas, Mausthal (1854: Mischidul) = Mišji dol, Moisesberg = Možanca (pri Kranju), Harlacken = Orlaka, Buchheim = Podhom, Gerdenschlag = Prelesje (okr. Črnomelj, sicer samo Prelesje), Rappelschless (Rappelj) = Rače selo, Schöpfendorf = Sadinja vas, Schurke = Šurki (Schurken, pravilneje bi bilo Schwaben), Sinja go-rica = Blaubüchel (1846.), Schwein-büchel (1854) in Scheimbüchel (1905), Lerchenfeld = Škrjance, Schöpfenlag = Sodevec, Staidorf = Staje, Streine, Straindorf in Strein-dorf = Stranje, Strassenberg = Stražni vrh, Triebdorf = Trebča vas, Dreschenbüchel = Trebna go-rica, Weiden = Videm, Schönbrunn = Vrdenec, Winklern = Voglje, Hälben = Voklo, Sallenberg = Za-lje, Schalkendorf = Zeleče, Seiden-dorf = Zdinja vas, Supetschendorf = Zupeča vas.

Ako pregledamo razne knjige in listine iz prejšnjih stoletij, vidimo, da je slovenska in nemška pisava krajnih imen zelo različna in nedo-sledna in da se je sčasom izpremi-njala, kakor se je razvijal. Zelo nedo-sledno piše tudi Valvasor (1689), kateri nemška in slovenska imena razlaga večkrat prav napačno. Tako razlaga Čerknico: »Zirknia deutsch Zirkniz od Zirkniza, welches Wort sich mit der Zeit durch verdröbte Aussprechung in Zirkniza verändertete, und diesem hat wiederum der Teu-tsche Mund den letzten Buchstab a abgeissen, so dass er nur Cirkniz spricht.«

Tudi mnogo drugih slov. in nemških imen piše drugače, kakor jih pišemo danes, na pr. Aursberg = Tryackh, Bremb = Prem, Litey = Litija, Neudeckh = Mirna, Preis-seck = Presek, Sodrasiz, Seissen-berg = Susenberk, Zhernamel in Osernomely itd.

Ker ni bilo uradnih, za celo de-želo veljavnih imenikov, je pisal vsakdo, kakor je hotel in znal. Tudi v postnem leksikonu l. 1800. so ime-na zelo različno pisana.

Napredek kaže abecedni imenik vseh krajev in gradov na Kranjskem iz l. 1846., ki ga je sestavil Henrik Freyer. Držal se je prof. Metelkove pisave (zh = č, sh = š, sh = ž).

LISTEK.

Rako smo pri maturi goljufali.

Stara resnica je, da so zločinci v iznajdljivosti in zvijači vedno daleko pred policijo, ki se nauči različnih »knifov« šele od zločincev. Prav ta-ko so pa dijaki tudi vedno bolj zviti, nego profesorji.

Se zdaj se rad in s smehom spominjam, na kako izvirne načine smo goljufali profesorje.

Malo pred maturo je bil vprašan sošolec Zane, ki smo mu rekli »Lon-gin«, latinsko. Bil je zelo talentiran in prebrisan, toda len. Vedel je, da bo vprašan in da bo ta red odločil, če bo izdelal semestralno ali ne, in ven-dar se ni prav nič učil. Pač pa je na-pisal med vrstice svojega Tacita do-besedno prestavo. Tega svojega Ta-cita je pa dal zraven njega sedečemu odličnjaku, čigar knjigo je sam vzel. Ko je bil poklican in je vstal, je rekel profesor, ki ga je bil že opetovano zalotil, da je imel prestavo med vr-sticami napisano: »To vam povem, če imate knjigo na tej strani popisa-no, dobite dvojko.« Tedaj pravi Lon-gin umetno ogorčen: »No, da ne bo-ste mislili, da imam kaj napisanega,

bom vzel pa knjigo sosedu odličnja-ka.« Položil je knjigo pred sosedu in vzel izpred njega svojo lastno, v ka-teri je bila med vrsticami napisana dobesedna prestava. Ubogemu profe-sorju še na misel ni prišlo, da bi bila oba že preje zamenjala knjigi in niti pogledat ni prišel izza katedra čtiva. Longin je znal izvrstno in je prišel k maturi.

Se slabše, nego v latinščini, mu je šlo v matematiki. V gostilni »Pri lepi Jožici« so imeli maturantje že par dni prej pri časi rujnega konfe-rencio, h kateri so povabili nekaj vi-sokošolcev, kapacitet v različnih strokah. Ker pa ni bilo med njimi matematika, so povabili tudi sedmo-šolca, ki je bil odličen matematik. Dogovorili so cel bojni črtež, ki se jim je tudi posrečil.

Prvi dan so pisali nemško. Nad-zorstvo je imel star profesor, ki je bil zelo radoveden. Naročili so dijaki dvema meščanoma, naj prideta v razred povprašat, kje da je ravnatelj, in sicer naj pride eden ob polde-setih, drugi ob enajstih. Res potrka nekdo kmalu po deveti uri na vrata. Profesor hiti odpirat, med tem pa vrže pri oknu sedeč dijak nemško nalogo skozi okno na tla, kjer so že čakali pomočniki. V zgodovinsko nemško nalogo so stavili letnice, kra-je in imena oseb, potem pa čakali ugodnega znamenja. Okoli enajstih dopoldne potrka zopet nek gospodar dijaške kosarne. Takoj je vrzel eden

izmed nas bel prazen listič skozi okno kot znak, da zdaj lahko vržejo narejeno nalogo v sobo. In res, ko je profesor odprl vrata in pravil go-spodarju na njegovo vprašanje, da je ravnatelj v pisarni, je priletela precej velika, toda rahla papirna ke-pa v sobo. Deset rok se je stegnilo in jo je eden vjel v zraku, da ni naredi-la pri padcu na tla šuma. Glavni po-datki nemške naloge so bili v nji pet-krat prepisani. Razdeljevali, pomno-ževali, prepisovali smo, da je bilo ve-selje.

Drugi dan smo pisali matemati-ko. Profesor Gozdar je bil siten in je dal zelo težke naloge. Prepisali smo jih in ko je nadzirajoči profesor ho-dil po šolski sobi semtertja, je vrzel eden nalogo spisan na listič skozi okno. Računali smo na videz, prebi-rali logaritme itd., v resnici pa smo čakali, kdaj da dobimo od sedmošol-ca, ki se je moral za tisti dan bolne-ga »upiliti«, narejene naloge. Ravno je imel inspekcijo profesor, ki je bil zelo strog, natančen in siten in ki nas je takoj pri vstopu opozoril, da se pri njem ne da absolutno nič goljufati in da bo odvzel vsakemu brez pardona nalogo, če ga zasači pri »goljufičenju«. Huda nam je predla, le Longin se je hudomušno smejal. Okoli enajstih dopoldne, kmalu po-tem, ko je prinesel šolski sluga v raz-red kruh na prodaj, potrka nekdo kratko, energično. Mrmrja gre profe-sor k vratom in jih odpre. Poštni

sluga mu pomoli nek receptis, češ, da je prišlo za Longina ekspresno pis-mo. Profesor da receptis Longinu v podpis in ga nese zopet sam pošne-mu selu, ki izroči profesorju veliko, črnoobrobjeno, s petimi pečati zape-čateno priporočeno in ekspresno pis-mo. Longin napravi silno tožen obraz in ko prebere pismo, se skljuje, ka-kor da se joka, v resnici je pa dejal pod klop 5 lističev z narejenimi šol-skimi matematičnimi nalogami. Profe-sor ga vpraša, kako novico da je dobil. Longin pravi tiho, žalostno, da mu je sestra umrla. Sicer Longin ni imel nobene sestre, toda nadzirajoči profesor ni Longina nikoli učil in ni poznal njegovih družinskih razmer, zato mu je profesor še izrazil svoje sožalje in mu dal na prosto, da sme takoj oditi domov, kar pa je Longin hvaležno odklonil, češ, da pojde po-poldne in se vrne drugo jutro. — Kmalu je minula inspekcija ura tega profesorja in dobre pol ure po-tem smo oddali vsi svoje naloge sko-raj brez napak, le »švahmatiki« so morali napraviti nalašč nekaj brez-pomembnih napak.

Zvečer smo šli vsi osmošolci na Longinov dom na Črnuče, kjer smo pili in peli pozno v noč. Pomagali so nam trije Longinovi bratje, tudi prvi praveti Longini. Sestre ni imel nobene, zato so pa prišla poslušat le-po petje dekleta iz sosesčine, s kateri-mi smo se kratko, a krepko zavrtili. Seveda smo imeli pri sebi tudi po-

močnike, ki so nam delali in na tako originalen način pošiljali naloge.

Tretji dan smo imeli grško nalo-go. Prav kmalu je smuknil listič sko-zi okno na tla. Pride zopet drugo uro nadzorovat zgoraj omenjeni strogi profesor, ki je prinesel prejšnji dan sam v pismu narejene naloge. Moral je nekaj slišati o našem zvitem in pretkanem početju, ker se ni odmak-nil od okna, na katerem je slonel in nas gledal, pogledal pa je opetovano tudi skozi okno pred gimnazijo. Že smo mislili, da ne bo nič in smo le še čakali, da pride drugo uro drug profe-sor nadzorovat. Kdo popiše naš strah, ko izjavi profesor, da ima on do konca inspekcijo. Toda naši po-močnikisovidele sloneti »Njegovo na-tančnost« pri oknu in so takoj vedeli, kaj to pomeni. Izmislijo si drug »fur-telec«. Okoli enajstih prinese sluga v razred zemlje, štručke in štruklje, pa je bilo vse pečivo še vroče, komaj iz peči pobrano. Tudi profesor si hoče kupiti makovko, pa jo pusti, ko vidi, da je še vroča in tudi nas svari, naj ne kupujemo in jemo vročega kruha. Toda iz nagajivosti smo kupili skoro vsak nekaj. Ko smo potem v klopi prelamljali kupljeno pečivo, je bil v vsakem lističu z narejeno grško nalo-go. Pomočniki so se zmenili in so podkupili pekovekega pomočnika, da je zapekel v vsak komad po eno na-logo in so naročili, naj še vroče nese slugi. Potem so pri slugi pokupili vse pečivo, kar so mu ga bili dijaki pu-

Nov imenik je sestavila organizacijska delovna komisija 1854 do 1857. (Organisations- und Landeskommision). V tem imeniku se pišejo slovenska imena precej pravilno. V poslednjih desetletjih je bilo pomembno, da imena naših krajev in imen župnikov niso bili pravilno pisani, samo zgore navedenih in še drugih grdih spak se ne moremo iznebiti.

V najnovejšem času se pa skuša na drug način pomembnosti naša imena, v zemljevidih in knjižicah za turiste.

Letos je izdala tiskarna G. Freytag na Dunaju zemljevid Julijskih alp, v katerem na nesramen način pači imena naših Alp in krajev pod Alpami. Golica je Kahlkogel, Baba = Frauenkogel, Skrlatica = Scharlachwand, Obloke = Löcklein, Znojle = Windfall, Može = Herrschafteck, Črna prst = Schwarzenberg (v neki knjižici za Bled in Bohinj se imenuje Schwarzer Finger! Podbrdo = Unterm Eck, Petrovo brdo = Gemark, Huda Južna = H. Juschna (zakaj ne Bösen- ali Höllenjausen?), Grachowo, Koritnica = Gritte, Ruhmenwerch, Vogel = Woghu, Tosch, Stenar = Steiner, Triglau itd.

Podoben zemljevid je izdal letos C. Flaming v Berlinu za Bosno in Hercegovino, v katerem se pačijo čista srbsko-hrvaška imena, katerih se Turki niso dotaknili. Na tem zemljevidu čitamo prvikrat imena: Jajtze, Konjitz, Gabrowatz, Shupaniatz, Rogatitz, Tschwerstnitz itd. To se nam importira iz Berlina! Namen je prozoren. Nemci hočejo na zvižčan način vtihojati nemška imena v nemško pobarvana imena. Za sedaj so še v nekaterih slučajih nemška, v drugih pa že slovenska imena v oklepju. Ko se nemške spake nekoliko udomačijo, odpade slovenski izraz. Popačena imena pridejo v druge zemljevide, karte generalnega štaba, v atlante in potem v uradne izkaze. Ako pustimo stvar v miru, se teh marog pozneje ne bomo lahko iznebili. Zaradi tega se je treba nakani pravčasno in z vso odločnostjo vpreti. Paziti morajo posebno občine, da se ubranijo grdim tujkam. Zakaj se pišejo francoska, angleška, italijanska imena tako, kakor jih pišejo dotični narodi? Zakaj se ravno pri Slovencih dela razlika?

Imena naj se pišejo tako, kakor je po sedanjem pravopisu pravilno. Kar je slovensko, bodi čisto slovensko, kar je nemško, naj ostane nemško. Zlasti se ne dajo odpraviti nemška imena naših graščin, mest in drugih važnejših krajev, kjer imajo taka imena zgodovinsko podlago ter so v navadi. Nihče ne misli odpraviti imen: Adelsberg, Radmannsdorf, Stein, Gurfeld, Landstrass, Rudolfs-wert itd.

Tudi na Kočevskem imamo več popačenih slovenskih imen, n. pr. Morobitz (Borovec), Friesach (Laze), Präse (Preže), Seele (Sela), Setseh (Seč), Komützen (Komolce), Kositzen (Kozice) itd. Ker so se pa ta imena vdomačila, naj ostanejo. Tudi imena »Bogenšperk«, »Cusperg«, »Žuženberk« itd. niso čedna, a so se udomačila. Odločno naj bodo to, kar rabi ljudstvo in kar je pravilno. V dijalektih in lokalizmu ne moremo pisati.

Kako naj pišemo iz dveh besed zložena imena: Dolenja vas, Mirna peč, Dobro polje, Zidani most, Veliki vrh itd., obe besedi z veliko začetnico, ali samo prvo, ni toliko važno. O tem naj se zedinijo jezikoslovci. Na vsak način pa se ne sme pisati Dolei-

navas, Was, Werch itd. Isto velja o pisavi pridevnikov: ljubljanski, dobropoljski, vrhniški ali ljubljanski itd.

Tudi hvalna imena so na zemljevidih in v katastru hudo popačena in mnogokrat neumljiva. Nasproti morebitnim ugovorom, da se slov. imena zaradi tega pišejo z nemškimi pravopisom, da jih Nemci laglje izgovarjajo, je pripomniti, da se v imeniku krajev v mnogih slučajih pišejo imena samoslovensko in pravilno. Kar gre pa v nekaterih okrajih, gre lahko tudi v drugih. Bodimo dosledni. Kdor živi med nami, se pač lahko privadi, ako le hoče, pravilno izgovarjati tiste črke in zloge, ki se razlikujejo od nemških. Nemške pismenke sch in tseh so zelo neokretne, za naš ž pa sploh nimajo znamenja. V knjigah za tuje se lahko pridene kratko navodilo, kako je izgovarjati naša imena. Za boljše orijentiranje gotovo nesluži več imen za en kraj. Čim manj prestav, tem manj zmešnjav. Šovinizem moramo pobijati povsod.

Na Hrvaškem imajo poseben zakon iz l. 1907, po katerem se je ustanovila posebna deželna komisija, katera nadzoruje pisavo krajin imen. Načelo je, da naj ima vsak kraj samo eno službeno ime. Tudi pri nas se lahko o priliki ljudskega štetja sestavi taka komisija, v katero naj se pokličejo zastopniki »Slov. Matice«, društva »Pravnik«, »Planinskega društva« in drugi.

Naš namen ni, slovenizirati imena, ampak samo to, da se odpravijo iz uradnih izkazov in imenikov nesmiselnost, večkrat smešna in sramotilna imena. Razvoj jezika naj se kaže tudi v zastarelih uradnih imenikih ter odpravi nepotrebnosti balast.

To je vaše de'o.

Iz neučiteljskih krogov. A. K.

Deželni poslanec Gangl se je oprijel po zakonih mu dovoljene pravice in je kandidiral v državni zbor. Na svojih shodih je nastopil tako dostojno, kakor še nikdar noben klerikalni kandidat. Ni bilo slišati zabavljačev iz njegovih ust, ne natočevanja in tudi s farji ni pital svojih najhujših protigigantov. Se sence ni zakrivil in vendar vpije ves klerikalni Izrael, da bode moral čuti posledice te kandidature ves učiteljski stan. Ali je kdo že slišal kdaj o toliki krivici? Zato se bo pokoril ves stan, ker se je en sam oprijel svoje pravice! To je tak terorizem, da se z izbuljenimi očmi čudimo državi, da kaj tekega dopušča. In kdo grozi učiteljskemu stanu? Tisti, ki so edini grešili devetindesetkrat na dan, tako pred volitvijo, kakor na dan volitve. Dolenjske zadnje volitve so izkazale celo Sodomo in Gomoro med duhovniki. Vsi so doprinali kaznivih dejanj, izjeme menda ni nobene. Ta župnik je v cerkvi oznanil, da bo kaznovan, kdor zapiše na glasovnico ime Gangla, drugi je obljubljal Ganglovim volilecem pekel, Jarčevim sedma nebesa, ta je pripovedoval, da je Gangl druge vere, oni je dal »figurbirne« vulgo Cimermaničev v Gorjancih 50 K, da odpove svoje lokale za Ganglov šod. Med blagoslovljenimi kričali smo videli župnika, ki je zagrozil faranom, da nihče izmed njih ne sme v njegovo cerkev, ki gre na Ganglov šod, zraven njega smo videli onega, ki je v neki vasi pod Rodinami pri belem dnevu pijan kot kanon blagoslovljal vaščane s svojo vodo, kipečo iz izvira, potem tistega, ki je z dvema spremljevalca tri-

dal pred volitvijo hodil po Mirnopski fari od hiše do hiše in tvejal ljudem, da morajo voliti Jarca, če ne bodo glasovnice neveljavne. Videli smo vrednega mu sodruga, ki je kakor vihra tekal po Semeču in trgjal Ganglove lepake, da so mu kar škriči odfrkavali. Pozabili ne smemo duhovnika, ki je nahučkal župana, da je hotel Ganglu prepovedati govoriti na javnem prostoru, pa mu ni obrazil, da je gorostasna razlika med občinskimi prostori in javnimi prostori; pa ne tistega, ki ga ves teden ni bilo doma in ki je rekel neki ženi, proseči ga, naj pride s obhajilom: »Ženica, po volitvah pridem, zdaj nimam časa.« Ne omenimo onega, ki je bil že ob sedmih jutraj pred Kandijko občinsko pisarno postavil svojo mizo, dasi je šele tri tedne kaplan v Šmihelu in so mu doma, še hlače zapeli, ko je šel na to prvo službo in ki je kar trgjal volilecem glasovnice iz rok, in celo takim napisal Jarca, ki so odločno zahtevali, naj jim napiše ime Gangla. Samo ta je odjedel Ganglu najmanj 150 že na glasovnicah napisanih glasov. Zraven njega je imel svojo mizo Kandijški pekar Apé, ki je že z eno nogo v grobu. Pa še nek doktor iz Ljubljane je imel svojo agitacijsko mizo. Apé je imel kar po več kot 40 praznih glasovnic na mizi, pisal na nje Jarčevo ime in povpraševal, držeč popisano glasovnico kvišku, kdo da še nima glasovnice. Boga, če bi bil prišel Kristus v to tovarno ljudske volje, z bičem bi jih bil nagnal in mize bi jim bil prevrnil. Pa čemu bi delali krivico onemu, o katerem je rekel njegov župljan, da župnik in bik morata biti vedno doma, in ki je bil dobil nekele čep praznih glasovnic ter je vsakemu pogledal, koga ima napisanega. Če je videl Ganglovo ime, je vtaknil to glasovnico pod prazno, napisal na drugo prazno glasovnico Jarčevo ime in jo kmetu vrnil, ki morebiti premembe še zapazil ni. Nikdar niso še duhovniki tako ponižali ugled svojega stanu in nikdar še ljudskih mas tako demoralizirali, kakor pri zadnjih volitvah. Naš kmet je videl, da je bil zakon o volilni svobodi zato narejen, da se ga ne upošteva; videl je, da sme zakon brez kazni kršiti, da je moč daleko, daleko pred pravico, videl je pa tudi, da se duhovnika za nobeno ceno ne preganja in ne kaznuje. Če se pomisli še na strast, ki nastopa ob volitvah pro in contra, potem se mora reči, da je bil zadan ljudski morali smerten sunek. Kdor pozna psihologijo mas, mora reči, da se par takih volitev, pa bo ljudska morala mnogo bolj oškodovana, nego če bi spustil kdo namesto politikujočih duhovnikov ravno toliko število državi najbolj nevarnih individuvov.

Duhovniki se dobro zavedajo vseh volilnih lumparij. Na tihem se smeje in roke manejo. Saj dobro vedo, da Jare niti polovico toliko ni dobil kot Gangl takih glasov, ki so bili res prostovoljno in brez vpliva in pritiska zapisani na glasovnice.

Narodna napredna stranka naj pošlje zanesljivega človeka po vsem volilnem bojem polju, ki naj poišče za vse lumparije, nasilstva in nepravilnosti in naj nabere dokaze za vse. To gradivo naj se predloži potem državnemu zboru, da bo izvedel svet, kaka je volilna svoboda in duhovniška poštenost na Kranjskem. Tema gradivu pa naj se priloži tudi uvodnik »Slovenec« z dne 22. oktobra 1910, št. 241., da spoznajo vsi tudi vso zavrnjenost postopanja klerikalne stranke. Tisti, ki bi se morali vesti, da bi ljudstvo ne krivilo vsega

stanu za to, kar so počeli duhovniki v Čenstohovu, tisti hočejo kaznovati ves učiteljski stan zato, ker je en učitelj kandidiral! Tisti, ki so v volilnem času trajno kršili zakon, hočejo naprtiti odti na rame tistih, ki se v volilni boj niso mešali; tisti ki so najbolj na gnusen in protizakonit način agitirali, bi radi, da bi noben nasprotnik ne upal pisati. Tisti, ki itak niso nameravali učitelstvu dati nobene drobtine, ki bi učitelstvu ne zboljšali gnetnega stanu prav nič, tudi če bi Gangl ne bil kandidat, tisti zavijajo zdaj oči in pravijo, da se učitelstvu zato ne bodo zboljšale plače, ker je Gangl kandidiral, potem pa še farizejsko dostavljajo: »To je vaše delo, sami ste to hoteli.« Toda pogum, teh oslovskih besedi se ne bo slišalo v nebesa, izgovorjene so tiho, narekovala jim jih je bojazen pred opetovano Ganglovo kandidatu-ro in namen, zvesti če kakega učitelja v tabor Slomškarjev. Pa čemu bi prestopali učitelji k Slomškarjem, ko pa vsi tega nikdar ne store in ko mora vendar ves stan trpeti, če bo ostal le en sam učitelj značajan. Ošabne in cinične besede slovenskih klerikalcev: »To je vaše delo« bodo izbrlele in izzvenele, ne da bi se zmenil svet zanje. Svet posluša z napeto pozornostjo v sveti jezi na Portugalskem portugalskim duhovnikom in redovnikom govornice besede: »To je vaše delo!« Mera je polna, duhovniki in redovniki begajo, za njimi pa doni usodni glas: »To je vaše delo, delo več stoletij, to je vihar, izrastel iz votra, ki ste ga sejali.« In ko trkajo ubegli portugalski duhovniki in redovniki, ki so toliko politikovali, na španska, francoska in italijanska vrata, zveni jim nasproti: »Apage, satanas! Na vprašanje, zakaj jih nečije sprejeti, jim povsodi zaori nasproti: »To je vaše delo« in kakor tisočkratni jek se odbija od Urala, Apeninov, Pirenejov, Jure, Balkana in Karpatov: »To je vaše delo, vaše satansko delo.«

Občinske volitve na Goriškem.

V Gorici, 28. okt.

Nenavadno lepa jesen je letos na Goriškem. Nebo je čisto kot ribje oko, toplo solnce seje na goriške doline in planine, pod tem solncem pa se godijo razveseljive reči.

»Slovenski Narod« je že poročal o nekaterih občinskih volitvah na Goriškem, kakor o volitvah v Podgori, Ročnju, Prvačini, St. Petru. Glede občinskih volitev v St. Petru je treba popraviti rezultat: v III. razredu je volilo 137 volilcev, od teh je bilo naprednih glasov 95, klerikalnih pa 42; v II. razredu so dobili naprednjaki 26 glasov, klerikalci pa 28, ker se je zabilo voliti trem naprednjakom, dovolilo pa enemu klerikalcu. Zgodilo se je nepravilnosti, katerih ni manjkalo tudi v I. razredu. Zato bo podan rekurz proti volitvam iz II. in I. razreda, katere morajo biti razveljavljene. Klerikalci so bili preplašeni po izidu volitev iz III. razreda. Kdo pa bi bil pričakoval tak poraz za klerikalce v tako pristni klerikalni občini? Ko je bil letos sokolski zlet v St. Peter, ni bilo nikjer šempeterskega starešinstva in ne župana, pozdravil pa je Sokole odbornik naprednega bralnega društva »Prešeren«. V tem St. Petru so bili sedaj naprednjaki na tem, da zmagajo v III. in II. razredu ter dobi St. Peter tako naprednega župana.

Ali klerikalci so se posvetovali po porazu iz tretjega razreda, smučali so v Gorico in iz Gorice v bližnji St. Peter, drugi dan pa je sledila zmaga klerikalcev; za dva glasova so zmagali; končno pa mora zmagati — pravica!

Naprej od St. Petra ob pogorju na desno proti Prvačini se vije občina Vogrsko. Pristna kmečka, občinska občina. Klerikalci so gospodarili v občinskem zastopu, sami klerikalci. Naprednjaki niso spali, marveč so čuli in se za občinske volitve dobro organizirali.

Navadni kmečki ljudje so se naveličali klerikalnega zanikernega gospodarstva, zbrali so se in stopili na volišče. Včeraj so bile volitve za vse tri razrede in v vseh treh razredih so zmagali naši napredni možje. Kar štiri politikujoči duhovniki so se spravili okoli volilcev, ali nič ni pomagalo; volili so in zmagali, najbrže v veliko jezo domačega duhovnika, ki je bil v komisiji. Klubuk z glave pred tako zavednimi kmečkimi volilci!

Za občinske volitve v Tolminu so se klerikalci pripravljali kar najbolje. Tolminski kaplan Tomšič je bil na nogah noč in dan, agitiral je na vse kriplice, kar je le mogel, polovil pooblastila od zunaj občine biva-jočih volilcev, sploh so delali klerikalci z največjo vnemo, tako da so bili končno prepričani, da morajo zmagati v tretjem razredu. Toda rezultat volitev iz tretjega razreda je ta, da imajo naprednjaki 114 glasov večine. Danes sta volila drugi in prvi razred.

V Podgori je izvoljen za župana napredni deželni poslanec Anton Klančič, v Biljah bivši deželni poslanec Ivan Savnik, istotako napreden mož. Ob tej priliki moramo poudarjati, da je napravila izvolitev župana v Mirnu na vse sploh najboljši vtisk, kajti napredna stranka se je pokazala tu jako demokratično, izvolivši za župana naprednega rokodelca V. Ferletiča za sposobnega moža in zvestega pristaša narodno - napredne stranke.

Razveseljive vesti so to. Velik preobrat na bolje! Klerikalna stranka odigrava svojo vlogo. Drugega tudi ne zasluži po političnih lopovščinah, na katerih je bogata, in po najslabšem deželnem gospodarstvu in družbi z laškimi neodrešenci.

Zadnji politični dogodki mogoče no vplivajo na ljudstvo, in zdravo naše ljudstvo je zaželo kar samo pometati s klerikalci iz občinskih zastopov. Naj gre naprej po tej poti v blagor našega ljudstva, da zasinejo nad Goriško tisti, tolikrat poudarjani »boljši časi«!

Ne selje malodušnosti!

Člankar »Naprednim Sloven-cem v razmislečevanju« je mislil morda, da nastopi z zdravdo reformacijo, a je lahko nehoti škodoval dobri stvari hušje, kakor »Slovenec« s svojo »Cirilmetodarijo«. V »Slovenec« članku je vsako takoj spoznal hudobni namen, in še z večjo vnemo so se oklenili vsi plemeniti ljudje naše vseslovenske obrambne družbe, tako da klerikalno konjsko kopito ni Ciril - Metodovi družbi prineslo nikake škode, pač pa blagoslov.

Sedaj pa pride člankar v »Slov. Narod« z dne 26. t. m. ter skuša zasejati v srca plemenitih boriteljev in boritelj malodušnost. V vojnem času se strožje postopa s človekom,

stili in obljubili, da takoj pošljejo peka-sa pecivom, ki ga naj sluga brez zamude nese maturantom, češ, da so gotovo lačni. Tako smo drugič opeharili najnatančnejšega profesorja.

Četrty dan so nam ukazali pisati slovensko prosto nalogo, ki ni bila težka. Po listu smo sporočili pomočnikom, da bomo napravili slovensko nalogo že sami. Predno smo pa oddali naloge, je prinesel sluga knjigo, iz katere nam je prebral profesor, da je najbrže upravičen sum, da dobivamo pomoč od zunaj, ker so vse naloge dozdaj malodane pri vseh brez napake. Obljubil je, da bo postavil drugi dan pri latinščini pomnoženo inspekcijo, in sicer tudi na hodniku eno, na stranišču eno in pred gimnazijskim poslopjem dve.

Drugi dan potem smo pisali latinščino, v kateri sem bil jaz mojster. Ker smo videli vse prejšnji dan obljubljene straže, niti poskusili nismo korespondirati z zunanjim svetom, marveč sem obljubil jaz sošolcem, da jim pripnem z malimi žeblički na spodnjo stran podnagalnice na stranišču latinski prevod. Vzel sem seboj indigopapir in sem napravil najprej za sošolce 4 prevode. Nato sem prošil na stran. Profesor mi je dovolil in me spremil do vrat. Pred vrati je čakal ravnatelj sam in me je spremil do vrat stranišča, kjer me je sprejel profesor, ki je bil vesekoz kavalir, ki je pa rad vodil dijakke na Golovec, na pravcate indijan-

ske bitke, v katerih je bil še sam — pleziran časih. Zahteval je, da moram pustiti vrata stranišča odprta. Odprl sem jih torej na stečaj in odpasal pas. Tedaj je pa rekel, naj se le zaprem. Radi šumenja obleke sem slekel suknjč in nabodel vse štiri prevode na spodnjo stran votle podnagalnice. Nato sem zopet s šumom oblekel suknjč, odprl vrata in sem hotel oditi. Profesor pa me je ustavil z besedami: »Počakajte, prijatelj, da vam pokažem, kam ste skrili za svoje sošolce latinske prevode, ki ste jih napravili kot najboljši latince razreda. O, če mislite, da boste tudi mene goljufali, se motite. Druge ste mogoče prekanili pretekle dni, mene pa ne boste.« Pri teh besedah je z veliko silo odrinil zelo široko in dolgo pa nizko podnagalnico, da je zdričala v drug kot, toda pod njo ni bilo na tleh ničesar. Prevaran je rekel profesor, da vidi, da me je napačno sodil. Oddel sem v razred delat naloge, toda uporabljal sem povsem druge verzije in fraze. Za menoj so šli na stranišče kmalu štirje največji slabiji v latinščini in vsak je prinesel s seboj troje. Ker je prebral naloge vsak že na stranišču, je bilo kaj lahko »preplonkati«.

Še danes se do solz nasmejemo, kadar pridemo maturantje tega letnika skupaj in vživamo ob teh in sličnih spominih iz zlatih, brezskrbnih dijaških let.

Ljubljana 1895—1910.

(Konec.)

1. jan. 1900 je bila otvorena rešilna postaja v »Mestnem domu«, dan pozneje pa mestna posredovalnica za delo in službe; 1. maja 1900 je bil otvoren II. mestni slovenski otroški vrtec v Cerkvinih ulicah; 1. junija 1900 so se preuredile službe in prejemki magistratnih pisarniških pomočnikov; 23. junija 1900 je bila otvorena nova mestna ljudska kopel; 24. julija 1900 pa pri mestni policiji antropometrični urad; 1. novembra 1900 je bila dograjena in prometu izročena nova hiša ustanove grofice Stubenberginje; 6. septembra 1901 je bila otvorena električna cestna železnica, 16. septembra 1901 III. mestna deška petrazrednica, 1. oktobra 1901 nova mestna slovenska dekliška osemrazrednica pri Sv. Jakobu in 4. oktobra 1901 cesarjev jubilejski most; 17. decembra 1901 je odobril občinski svet domači red, poslovnik za nadzornika in navodilo za upravitelja nove jubilejske ubožnice v Vodmatu, ki je bila slovesno otvorena dne 1. januarja 1902; 1. januarja 1903 je prevzelo prenosovano »Gasilno in reševalno društvo« oskrbo reševalne postaje v »Mestnem domu«; 29. aprila 1905 je bilo slovesno otvoreno poslopje nove mestne hranilnice; dva dni pozneje se je pa otvoril preurejen anagrafski urad na mestnem magistratu;

31. julija 1905 je prišel »Grad« v last ljubljanskega mesta; 1. avgusta 1905 je bila dograjena in prometu izročena nova hiša Pohlukine ustanove v Gradaški ulici; 10. septembra 1905 je bil Prešernov spomenik slovesno odkrit; 3. maja 1906 se je otvorilo novo pokopališče pri Sv. Križu; 6. novembra 1906 se je izvršila najnovejša reorganizacija službenih prejemkov magistratnega uradništva; 4. oktobra 1907 se je otvorilo novo poslopje cesarja Franca Jožefa I. slovenske višje dekliške šole, oziroma mestnega dekliškega liceja na Bleiweisovi cesti; 27. maja 1908 se je začela urejati nova cestna plinovna razsvetljava ter se je instaliralo desle okol 700 Aerjevih plinovih žarnic; 7., 8. in 9. septembra 1908 se je ob vseslovenskem časniskem shodu položil slavnostno temeljni kamen Trubarjevemu spomeniku; 2. dec. 1908 se je odkril cesarjev spomenik; 1. decembra 1909 se je otvorila mestna zastavljalnica, ki jo je bil sklenil občinski svet v seji dne 19. januarja 1909 in 19. julija 1909 so se pričela z zatvoritvijo Gruberjevega kanala dela za izsuševanje ljubljanskega barja.

Iz teh podatkov se jasno vidi, kakšno ogromno delo je napravil bivši ljubljanski narodno - napredni občinski svet pod umnim vodstvom svojega načelnika, bivšega župana Ivana Hribarja. Prej staro, napol razpadlo mesto je postalo kar čez noč popolnoma moderno mesto z lepimi, širokimi cestami in krasimi

javnimi nasadi, ki privabljajo od meseca do meseca več tujcev v Ljubljano.

Preporod Ljubljane po potresu in njen čudoviti razvoj v poslednjih petnajstih letih se izraža najjasneje s statistiko, ki je navedena koncem te spominske knjige in ki govori s svojimi suhoparnimi številkami o najzanimivejših dejstvih. Podati hočemo te številke:

Leta 1895. je štela Ljubljana 31.221 civilnih stanovnikov, leta 1900 že 33.955 in letošnje leto celo 40.564. Davkoplačevalcev, oziroma volilnih upravičencev je imela Ljubljana leta 1895. 2703, leta 1909 pa že 5050 in letos celo 5508.

Promet tujcev, ki se ustavljajo po ljubljanskih hotelih in prenočiščih, je bil do potresa uprav neznan. Po izvršeni prezidavi mesta v zadnjih petnajstih letih, pa so se tujci začeli bolj pogosto oglašati pri nas, kar je gotovo Ljubljani v veliko korist. Leta 1905. izkazuje tujski promet 43.210, leta 1906. — 46.172, leta 1907 — 48.972, leta 1908 — 50.851, leta 1909 — 63.061 tujcev. Nova občina, naravna krasota, ugodna centralna lega — vse to vpliva na naraščanje prometa tujcev. Že več let obstoja v Ljubljani: »Društvo za povzdigo prometa tujcev«, ki se je v zadnjem času zlasti močno požurilo, odkar je našlo stika s »Slovenskim planinškim društvom«. To društvo je ustanovilo po deželi več enakih, ter se je v novejšem času, dne 14. febre-

ki razširja malodušnost, kakor s strahopetom samim.

Boj, ki ga bje družba sv. Cirila in Metoda proti vsakovrtnim sovragom je itak obupen, treba je neprestano hoditi po žrtvovale, branitelje, da jim ne klonijo moči. Pa pride strahopetec ter govori: Vse vaše prizadevanje in žrtve so ničeve, vrzite puško v koruzo. Stvar ni vredna vaših naporov!

Gotovo se ne motim, ako iščem tega bojazljivca med tistimi, ki nikoli ničesar ne žrtvujejo v narodne namene, ki se prepirajo z natakariami zaradi 2 vinarjev pri plačilnem listku.

Kdor upa imenovati 25letno reševalno delo družbe sv. Cirila in Metoda — Sisifovo delo, ta je podoben blaznežu, ki hodi z gorečo tresko po skednju. Tak človek pa tudi kaže, da se ni nikoli dosti brigal za našo narodno obrambo ter sploh ne ve, kaj je družba storila v 25 letih in kakšni so njeni nameni. Najbrž niti ne ve, da žive v Trstu Slovenci, prepal je letošnji protestni shod v Mestnem domu, sicer bi bil moral vsaj čitati priznanje voditeljev iz vseh slovenskih pokrajin, posebno iz Trsta, ki so vsi povzdigovali velike zasluge naše šolske družbe za preporod slovenstva ter javno priznali, da bi brez družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu danes najbrž ne bilo več Slovencev. In vse to je člankarju Sisifovo delo.

Zalostna nam majka, ki ima tako malodušne in kratkovidne sinove. Le čitajmo klerikalne časopise, s kakor slastjo bodo izrabljali to zaslepljenost. Klerikalci so dosedaj z napadli na družbo res opravljali Sisifovo delo, toda dosegli bi svoje zlobne namene, ako bi bilo med Slovenci več takih malodušnežev.

Člankar javno kaže, da ne pozna namena Ciril - Metodove družbe, da pa tudi ne pozna prav nič položaja, ki žive v njem naši obmejni bratje. Družba sv. Cirila in Metoda ima vendar še druge namene, kakor samo šole ustanovljati. Kdo drugi je prvi spoznal važnost knjig za obmejno mladino, kakor ravno družba, ki je porazdelila na tisoče dobrih slovenskih knjig. Toda s samimi knjigami se slovenstvo na mejah ne bo ohranilo. Kaj bi pomagalo, ako bi po člankarjevem nasvetu poslali na Koroško za tisočake knjig, ako pa ljudstvo — slovensko čitati ne zna, ker se v šolah ne uče. Brez slovenskega pouka so slovenske knjige strelja za živino.

Kakor ta člankar, je zahteval letos tudi neki frazer iz Koroške, naj pošlje D. C. M. vagon knjig na Koroško. Družba sicer ni poslala vagona, pač pa mu je naznanila, da ima pripravljen zaboj poučnih knjig, naj naznani, kam se naj pošljejo. A mož je molčal, ker brez slovenskega pouka v šoli niti za zaboj slovenskih knjig ni imel na Koroškem bralcev.

Zato pa: Ne igrajte se z ognjem! Ne širite malodušnosti! Pustite družbi nadalje razvijati smotreno blagotnostno neno delo za dobrobit slovenstva. Kdor nima sreča in smisla za njeno delo, naj ji priznaša tudi z enostranskimi nasveti, ki se jih veselijo le klerikalci in — vlada.

A. B.

Deželni zbor kranjski.

(Nadaljevanje iz jutrajšnjega lista.)

Zgradba nove deželne hiše.

O zgradbi nove deželne hiše je poročal poslanec Žitnik ter stavil ta-le predlog:

arja 1905 osnovala »Deželna zveza za povzdigo prometa tujcev na Kranjskem«. Vsa ta društva podpira gmotno tudi mestna občina ljubljanska.

Velikanski napredek Ljubljane se vidi zlasti iz društvenega gibanja, ki je nekako merilo v duševnem napredku prebivalstva. Leta 1895. so bila v Ljubljani 104 društva, ki so imela 47.888 članov; leta 1896. je bilo 113 društev s 49.251 člani; leta 1897. — 120 društev s 55.588 člani; leta 1898. — 126 društev s 53.691 člani; leta 1899. 140 društev s 58.400 člani; l. 1900. — 147 društev s 56.482 člani; leta 1901. — 155 društev s 54.730 člani; leta 1902. — 158 društev s 55.651 člani; leta 1903. — 172 društev s 57.187 člani; leta 1904. — 177 društev s 58.952 člani; leta 1905. — 188 društev s 62.963 člani; leta 1906. — 203 društva s 63.975 člani; l. 1907. — 221 društev s 66.661 člani; leta 1908. — 237 društev s 73.907 člani in leta 1909. celo 355 društev s 94.784 člani.

Ljudsko šolstvo se je v zadnjih petnajstih letih tudi krasno razvilo, kar potrjujejo sledeče številke: Mestne ljudske šole — zasebne ljudske šole n. pr. pri uršulinkah itd. niso vpšteevane; te šole pa imajo približno tudi toliko šolskih otrok, kakor mestne ljudske šole — so imele leta 1896. v 43 oddelkih 2211 šolskih otrok. V naslednjih letih je bil šolski obisk tak-le: 2225, 2285, 2472, 2522, 2644, 2798, 2989, 3210, 3388, 3641, 3750, 3870 in 3914. Število oddelkov je v

I. Sklep deželnega zbora v XXV. seji s dne 1. februarja t. l. se razveljavi.

II. Deželni odboru se naroča: 1. da izdela in predloži do prihodnjega zasedanja deželnega zbora podrobne načrte in proračun za gradnjo nove hiše na Auerspergovem svetu, v kateri naj bi bili nastanjeni sledeči uradi in zavodi: deželna banka, c. kr. agrarna komisija, kmetijsko kemijsko preizkuševališče, nadzorništvo deželne naklade, deželni stavbni urad, trgovska šola, zavod za pospeševanje obrti, deželni kulturni svet in deželna klet;

2. da sklene pogodbo z oskrbništvom knez Auerspergovih posestev glede nakupa stavbišča nekdanjega knežjega dvorca in pogodbo prodajno pogodbo s c. kr. kmetijsko družbo glede prodaje lontočva za svoto 55.000 K proti temu, da obdrži c. kr. kmetijska družba urade c. kr. agrarne komisije toliko časa brezplačno v hiši, dokler ne bo dozdano novo poslopje, oboje pa s pridržkom, da te kupni, oziroma prodajni pogodbi stopita v veljavo šele takrat, ko bo deželni zbor končno veljavno sklenil zgraditi novo hišo na Auerspergovem svetu, oziroma ko sklep deželnega zbora glede prodaje lontočva zadobi cesarjevo potrditev.

III. Deželni odboru se naroča, da za prodajo lontočva izposluje najvišjo potrditev.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Podpore vpokojenim učiteljem, vdovam in sirotam.

Prošnje vpokojenih učiteljev Gasparin, Gantar in Grossmann za priznanje VI. starostne doklade se odklonijo. Glede ostalih prošelj vpokojenih učiteljev, vdov in sirot za zboljšanje prejemkov, oziroma dovoljenje podpor in miloščin se sklene, naj se v uvaževanja vrednih slučajih dovolijo podpore do najvišjega zneska 200 K, za kar se dovoli kredit v znesku 10.000 K.

Posojilo mlekarjski zvezi.

O prošnji »Mlekarjske zveze v Ljubljani« za podelitev brezobrestnega posojila je poročal poslanec Povše.

Stavil je ta-le predlog:

Prošnja mlekarjske zveze se odstopa v rešitev deželnemu odboru, ki naj po končni odreditvi in ureditvi vstrajnega nadzorovanja te zadruge in sodelovanja po deželnem mlekarjskem nadzorniku podeli tej »Zvezi« potrebno brezobrestno posojilo za dobo petih let.

Obenem se naroča deželnemu odboru, da izposluje pri c. kr. kmetijskem ministru primerno državno podporo k ustanovitvi osrednje prodajnice te zveze v Trstu.

Predlog je bil sprejet.

Personalne zadeve v deželni bolnici. O nekaterih personalnih zadevah deželnih zavodov je poročal poslanec Mandelj.

Stavil je ta-le predlog:

1. Prošnji primarijev za ureditev plače in službenega razmerja, prošnji prof. dr. Alfreda pl. Valente za zvišanje remuneracije in za definitivno nameščenje kot primarij in dalje prošnji prov. ordinarija dr. Ivana Robide za definitivno nameščenje in priznanje odškodnine se ne ugodijo.

2. Prosektorju v deželni bolnici, dr. Janezu Plečniku, se prizna pravica do petih petletnic po 500 K, in sicer od onega časa naprej, ko je vstopil v službo deželne bolnice.

teh letih naraslo od 43 na 82. L. 1896 je imel vsak oddelk povprečno 51 otrok, letos pa 47.

Razvoj časopisja je bil v zadnjih letih posebno znamenit, kajti leta 1896. je izhajalo v Ljubljani 21 slovenskih časopisov, danes pa jih izhaja že 53.

Od leta 1895. do aprila 1910 je Ljubljani priraslo 430 novih stavb, ter se je izvršilo 665 večjih prizidav in 325 prizidav. Stroški vseh javnih in zasebnih hiš (brez cerkvenih) znašajo okoli 34.433.900 K.

Spominska knjiga ima celo vrsto jako lepih slik. Posebno zanimive so slike stare Ljubljane.

Ta spominska knjiga je kar najlepši dokaz, kako se je Ljubljana gospodarsko, socialno in kulturno povzdignila pod umnim vodstvom narodno - naprednih mož. Sestavljena je bila, ko je imel vodstvo ljubljanske občine še v rokah narodno - napredni občinski svet — izdana pa je bila, ko je bil ta narodno - napredni občinski svet od vlade že razpuščen. In ravno ob pravem času je izšla ta spominska knjiga. Naša vlada se namreč prav lahko prepriča ravno iz te knjige, kako neopravičen je bil njen korak. Priporočamo jo pa tudi vsakemu Slovenceu, vsaki Slovenki, naj jo pazno čita — in spoznal bo, da delo narodno - naprednega občinskega sveta ljubljanskega pod vodstvom bivšega župana Ivana Hribarja ni bilo tako, da bi zaslužilo obojdo, kakršno je izrekla naša vlada.

3. Služba lekarnarja v deželni bolnici se definitivno sistemizira s prejšnji VI. plačilnega razreda.

4. Adjuntum za sekundarije se na ta način določi, da znaša v prvem službenem letu sekundarija 2000 K, v drugem 2400 kron in v tretjem pa 2800 K. Deželni odbor se pooblašča, da sme nastaviti časovno sekundarije preko sedaj sistemiziranega števila, kolikor bo to mogoče v okviru sedaj dovoljenega kredita s tem, da je to določilo brezvarno užitek dosedanjih sekundarijev.

5. Deželni odbor se pooblašča, da sme one uslužbenke v deželni bolnici, ki izkažejo višjo strokovno usposobljenost, uvrstiti v kategorijo poduradnikov.

Predlog je bil sprejet.

Zakon o zdravstveni službi v občinah.

O tem zakonskem načrtu je poročal posl. Mandelj.

Glavne točke se glase: Letne plače okrožnih zdravnikov so razdeljene v tri razrede, in sicer po 1200, 1400 in 1600 K.

Teh plač spada v najvišji razred 20 odstotkov, v ostala dva razreda pa po 40 odstotkov.

Razrede zdravniških plač za posamezna službena mesta določi z ozirom na krajne razmere dotičnih stanovišč deželni odbor, dogovorno s političnim deželnim oblastvom.

Vsak stalno nameščen okrožni zdravnik ima vrhu tega pravico do aktivitetne doklade v letnem znesku 200 K in pa do dveh v plačo vstevnih starostnih doklad po 100 K, vselej po dopolnjeni petletni službeni dobi, kakor tudi do pokojninskih in preskrbninskih učinkov za se in za ostale svoje.

Pri odmeri vdovskih pokojnin je upoštevati službeno dobo umrlega okrožnega zdravnika tako, da dobi vdova pri službeni dobi umrlega soproga pod 15. leti pokojnine 800 K na leto, pri službeni dobi od 15. do 25. let pokojnine 1000 K na leto in pri daljši službeni dobi pokojnino 1200 K na leto.

Vsak stalno nameščen okrožni zdravnik mora za pokojninske namene deželnemu zakladu plačevati tekoči letni prispevek, ki znaša prve tri leta po 15 odstotkov, poznejša leta pa po 4-3 odstotka za odmero pokojnine vstevnih aktivitetnih prejemkov.

Ta prispevek se pobira v mesečnih obrokih ob izplačevanju plače in aktivitetne doklade.

Dosedaj nabrani pokojninski zaklad okrožnih zdravnikov se izroči deželnemu zakladu, zato pa prevzame ta zaklad vse pokojninske in preskrbninske učinke za okrožne zdravnike in za njih zaostale svoje v izplačevanje.

Okrožnemu zdravniku gre za službene poti, katere opravlja nad 2 kilometra daleč od svojega stanovišča, primerna odškodnina, ki se mu izplačuje po določili, ustanovljenem od političnega deželnega oblastva, dogovorno z deželnim odborom.

Za zdravniške opravke, katere opravlja okrožni zdravnik po naročilu državne uprave v njenih stvareh, ima okrožni zdravnik pravico do pristojbin iz državnega zaklada.

Zakonski načrt je bil sprejet v vseh treh čitanjih brez debate.

Nova služba v deželnem muzeju.

Glede sistemiziranja mesta stalnega adjunkta v deželnem muzeju je poročal posl. Povše. Stavil je ta-le predlog:

V deželnem muzeju se sistemizira stalna služba adjunkta s temeljno plačo letnih 2800 K ter z aktivitetno doklado letnih 840 K, ki odgovarja VI. plačilnemu razredu deželnih uradnikov. Poleg tega je s to službo združena pravica do petih petletnic, in sicer prvi dve v letnem znesku po 500 K, ostale tri pa v letnem znesku po 800 K. Kadar dosežejo prejemki plačo V., oziroma IV. plačilnega razreda deželnih uradnikov, je nakazati tudi višjo, s tema plačilnima razredoma združeno aktivitetno doklado.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Prošnja učitelja Kaučeka v Kočevju za priznanje službenih let na privatni šoli v Kočevju v deželni službi se je odstopila dež. odboru v poročanju.

O načrtu zakona glede dež. melioracijskega zaklada je poročal posl. Žitnik.

Zakonski načrt je bil soglasno sprejet v vseh treh čitanjih.

Lampetovi mlini.

O uspehu studij in osnovnih del v zadevi ustanovitve hidroelektričnega central je obširno poročal deželni odbornik dr. Lampe, ter predlagal:

Od deželnega odbora izvršeni nakup vodnih naprav med Mavčičami in Žbiljami, odnosno med Močami in Smlednikom se naknadno odobri.

Deželnemu odboru se za nadaljevanje poizvedb in priprave načrtov v svrhu izrabe vodnih sil na Kranjskem za l. 1911 dovoli znesek 50.000 kron.

Deželni odboru se naroča, da s svo energijo nadaljuje to akcijo in vse ukrene, kar more čim prej dovesti do realiziranja izrabe vodnih sil po deželi.

Posl. baron Apfaltrern je rekel, da o tehnični strani podjetij, ki jih je započel deželni odbor, ne bo govoril. Dasi je nasproten v principu industrialnim podjetjem s strani javnih podjetij, vendar se mora zavzemati za načrt deželnega odbora. Nakup raznih mlinov se mu zdi popolnoma umesten, zbog tega je tudi za to, da se dovoli še 50.000 K za nadaljevanje dosedanjih del, priporoča v vsakem oziru največjo previdnost. Končno je izjavil, da bo glasoval za predlog.

Dr. Triller: Mi uvidevamo, da tvorijo neizrabljene vodne sile drugačen zaklad. Zato smo za to, da si dežela osigura koncesije za vodne sile. Svoje pomisleke sem izražal že v odsekovi seji, ne bom jih ponavljal, ker deloma ne spadajo v javnost.

Dosedanja akcija glede nakupa vodnih sil še deželi ni nevarna, toda v bodoče se to lahko zgodi. Mi smo pripravljeni odobriti to, kar se je storilo, toda v bodoče je treba deželnemu odboru strogo naročiti, da ne sme nadaljevati svoje akcije glede nakupa vodnih naprav.

Nasvetujem, da se predlog odseka za deželna podjetja predruči v toliko, da se poročilo deželnega odbora odobri, naroča pa se deželnemu odboru, naj takih nakupov ne nadaljuje brez striktnega odobrenja deželnega zbora. Obenem predlagam, naj se dežel. odboru naroči, da izposluje koncesije vseh vodnih sil na Kranjskem.

Poslanec baron Born je izjavil, da bo glasoval za dr. Trillerjeve predloge. Dr. Susteršič je primerjal Lampeta — angleškega državnika Disraelija ter zagovarjal njegove načrte, rekoč da je dež. odbor doslej tako previdno in pametno postopal glede nakupa vodnih sil, da mu je treba izreči tudi za bodoče zaupanje. Zato bo njegova stranka glasovala za predlog odseka za deželna podjetja.

Posl. Galle je naglašal, da smatra podjetje deželnega odbora za navadno spekulacijo in da bo zaradi tega glasoval proti odsekovemu predlogu.

Po zaključni besedi dr. Lampeta je bil sprejet odsek predlog z glavni klerikalcev, predlogi posl. dr. Trillerja pa so bili odklonjeni.

Nadomestna volitev dež. odbornika.

Na to je odredil dež. glavar Susteršič volitev novega deželnega odbornika na mesto odstopivšega dež. odbornika Evg. Jarca. Izvoljen je bil z vsemi oddanimi glasovi (iz splošne kurije) za deželnega odbornika dr. V. Zajec, ki je izvolitev tudi sprejel.

Razni predlogi.

O prošnji krajevnega odbora c. kr. pletarske šole v Radovljici za podporo je poročal dr. Krek ter predlagal:

Prošnja se odstopa deželnemu odboru glede na postavko VIII. 4. 3. lež. proračuna v primerno rešitev. Sprejeto.

O nujnem predlogu poslanca Gangla in tovarišev glede regulacije potoka Nikave v Idriji se je sklenilo:

Deželni odboru se naroča, da se obrne na visoko c. kr. deželno vlado, naj razpiše čimprej komisionalno razpravo za regulacijo potoka Nikave temeljem že izdelanih načrtov.

O samostalnem predlogu poslanca dr. Kreka je stavil poročevalec Povše ta-le predlog:

Deželni odboru se naroča, naj postavo, tičečo se odvzede davčin v denarnih in rečeh za cerkve, župnije in njih organe predela izkušnjam primerno in naj zlasti § 13. izpremeni v zmislu dvakratnega sklepa deželnega zbora ter jo predloži v bodočem zasedanju deželnega zbora.

Prošnja paznika A. Ljubiča o nastavljenju v deželni službi se je odklonila.

O peticiji »Društva kranjskih deželnih računskih uradnikov« v Ljubljani za reorganizacijo konkretnega statusa deželnega knjigovodstva, deželne blaginje in upraviteljstva deželnih dobrodelnih zavodov ter za uvedbo časovnega avancementskega je poročal posl. Jarc ter stavil ta-le predlog:

Prošnja se odstopi deželnemu odboru, da stavi, ako se mu zdi umestno, v prihodnjem zasedanju primerne nasvete.

Dr. Susteršič je stavil predlog, naj se prošnja vrne dež. odboru.

Susteršičev predlog je bil sprejet.

Jamstvo za posojilo bolnici v Kandiji.

O prošnji konventa usmiljenih bratov v Kandiji glede prevzeta jamstva s strani dežele za posojilo 50.000 K je poročal dr. Lampe ter stavil ta-le predlog:

Deželni odbor se pooblašča, da sme v imo dežele Kranjske prevzeti

jamstvo za posojilo, v znesku 50.000 kron, katere bo najelo predstojništvo konventa usmiljenih bratov v Kandiji v pokritje stroškov za razširjenje bolnice.

Dolg mora biti vrnjen najpozneje v petih letih, sicer se sme dežela zavarovati na bolnici.

Koncem seje je utemeljeval poslanec Jarc svoj nujni predlog v varstvo zgodovinskih spomenikov in izkopov.

Nujnost je bila sprejeta in predlog je bil izročen upravnemu odseku.

Deželni glavar je ob 9. zvečer zaključil sejo in napovedal, da bo prihodnja seja v soboto ob 10. dopoldne.

Dnevne vesti.

+ Kranjski deželni zbor. Danes

bo konec zasedanja kranjskega deželnega zbora. Zboroval bi lahko še dalje, saj se državni zbor še ne snide kdove kako kmalu in saj je tržaški deželni zbor zdaj šele začel svoje zasedanje, a klerikalci vendar niso ničesar storili, da bi kranjski deželni zbor mogel še dalje ostati zbran in »osrečevati« deželo s svojim »plodnosnim delom.« Potrebno bi to pač bilo — zaradi proračuna, a kaže se, da je ravno proračun vzrok, da klerikalci nečejo nadaljnjega zasedanja. Saj so se že tako komaj branili pred kritiko naprednih poslancev. Kaj bi šele bilo, če bi prišel na vrsto proračun in bi napredni poslanci vzeli točko za točko v pretes! Tako se torej začno danes za deželni zbor počitnice. Samo to še ni gotovo, ali pojdejo poslanci na te počitnice z oklopom imunetete, ali kot čisto navadni ljudje. Vlada namreč hoče zasedanje zaključiti in ne odgoditi. Ako se zasedanje zaključi, izgube poslanci imuniteto. Klerikalci pa to prav nič ne diši in vsled tega so napeli vse sile, naj se tudi to pot zasedanje odgodi. Spričo brezobraznosti, s katero se upajo klerikalci časih zlorabljati svojo poslansko imuniteto, se nam prav nič čudno ne zdi, da se zdaj tako pehajo za odgovitve deželnega zbora in se zavzemajo proti zaključitvi zasedanja.

+ Klerikalna strahovlada. Zagrizena strankarska samopasnost karakterizuje današnje klerikalno gospodarstvo na Kranjskem. Krivica in tiranska samovolja to je znak vsakega klerikalnega dejanja. Seveda se klerikalci pri tem še lepe delajo. Tako poskušajo »Slovenec« natrositi javnosti peska v oči in milo vprašuje: »Le pogledjmo po uradih in korporacijah, v katerih so do nedavna gospodovali (naprednjaki): Koliko pa najdete med prejšnjimi uradniki in nastavljenici naših (klerikalnih) somišljenikov?« — Ta je pa res dobra! Na to vprašanje odgovarjamo s protivprašanjem: Kje pa je bilo kaj klerikalcev, zmognih za take službe? Kar je danes klerikalcev, so vsi sami uskokli in ni med njimi niti desetinke ljudi, ki bi bili klerikalci iz prepričanja. Še danes je tako malo za uradniška mesta zmognih klerikalcev, da morajo klerikalci sami dostikrat jemati notorične naprednjake v službo, ker si drugače ne morejo pomagati. Časih pa sploh ni bilo dobiti za kako boljše službo sposobnega klerikalca. Seveda jih napredna stranka ni mogla nastavljati, ker jih ni bilo. Pač pa je nastavljala ljudi, ki niso bili ne tiče ne miš, ki sploh niso imeli politične barve in ki so danes vsi vnati klerikalci, dasi bi bila lahko dala prednost zanesljivim naprednjakom. Napredna stranka je bila pač vedno pravična in objektivna in se ni ozirala pri oddajanju služb na nič drugega, kakor na zmognost prosilec. Morda bi bilo bolje za stranko, da je postopala tako, kakor postopajo danes klerikalci, ki dajo službo naprednjaku samo če nimajo svojega človeka in ki raje nastavijo najnezmognejšega in celo sumljivega klerikalca, kakor najzmognejšega naprednjaka.

+ Klerikalci se boje veleposestnikov. Tako bahavi klerikalci se takoj postali poparjeni, ko so se jim začeli veleposestniki malo kujati. Dobro se zavedajo, da je kričanje, da je vse v njih taboru, prazna bajka. Njih moč obstoji edino v podpori vlade in Nemcev. V tem hipu, ko jih vlada in Nemci zapuste, ne dobe večine v deželnem zboru in odboru. V slučaju nove volitve v deželni zbor, dobe v najboljšem slučaju 22 poslancev. Črnomaljski okraj je za nje tako izgubljen. Brez Nemcev pa v kočevskem okraju tudi nič ne štejejo. V mestih pa brez vladne pomoči še misliti ni na kako morebitno zmago. To se tudi sami dobro zavedajo, zato tako hite s pristranskimi zakoni. A tudi to jim ne bo nič pomagalo. Vsa ka sila do vremena. Krepto na delo in zmaga bo prej naša, kakor si mara klerikalci. Solčni mrk ne traja nikdar dolgo.

+ Uglod dr. Susteršiča raste čudovit in niš se ne bomo čudili, če ga bodo po njegovi smrti proglasili za blaženega. Pomembno duhovnik

na deželi ga obdružujejo. Kako veličanske pojme imajo duhovniki o njem, priča pogovor, ki so ga imeli trije fajmoštri nekoč pri Štemburju v Kandiji. Pili so pridno in zraven hvalili dr. Šusteršiča. Eden ga je bolj hvalil kakor drugi, vsak je vedel kako imenitnost o njem povedati. Končno je najstarejši teh fajmoštrov reasumiral vse slavošpeve in rekel: dr. Šusteršič je tako kuneš, da bi lahko še cesar postal, če bi le hotel. In vsi trije fajmoštri so pritruje ki mali, seveda so bili vsi trije že pijani.

+ Kako se je obnesla volilna dolžnost pri zadnjih državnoborskih volitvah. Pri predzadnjih državnoborskih volitvah je dobil pl. Šuklje, dasi ni bilo niti protikandidata, niti volilne dolžnosti, celih 5031 glasov. Pri zadnjih državnoborskih volitvah pa je dobil Jare le 5382 glasov. Volilna dolžnost je prignala torej na volišče le 351 klerikalnih volilcev, oz. če se odštejejo prisiljeni glasovi, še toliko ne. Naprednih glasov pa je pod režimom volilne dolžnosti mnogo več, nego prej. Popolnoma naravno! Klerikaleci imajo v župniščih tako organizacijo, da so že pred veljavo volilne dolžnosti spravili na volišče zadnjega moža. Za klerikalne volilce je že prej faktično obstajala volilna dolžnost, oz. volilna sila. Naprednjaki, ki nimamo take naravne organizacije, so pa večinoma ostajali doma iz strahu pred duhovniškim terorizmom. Zdaj, ko jih sili na volišče volilna dolžnost, pa gredo volit. Iz tega je razvidno, da v skupini Novo mesto, Metlika, Črnomelj klerikalni kandidat nikakor ne bo mogel dobiti nad 5400 glasov, dočim jih pridobijo naprednjaki s primernim delom in pravočasnimi reklamacijami še mnogo. Skratka: Klerikaleci so na višku, zdaj jim je odprta le pot navzdol. Liberalni stranki pa naj bo volilna dolžnost v bodrilo, da lahko le kaj pridobi, izgubiti pa ne more ničesar.

+ Poziv novomeškemu državnemu pravdnistvu. Posesnik iz Stranske vasi, po domače Trkaj je prosil Smiheljskega kaplana Fröhliha, naj mu napiše na glasovnico ime Egelberta Gangla. Fröhlih pa ni odklonil prošnje, marveč je napisal na glasovnico ime Evgena Jareca. Priče za to so g. Kalčič, zasebni uradnik pri notarju dr. Pozniku in N. Bukovec, posestnik iz Irče vasi (Drška.)

+ Iz Štemburjevega kraljestva. V volilni imenik je bil vpisan in volil je berač I. Boštjančič, po domače Zamuda, ki hodi z lajno beračiti. Ni pa bil vpisan v volilni imenik in torej ni imel volilne pravice občinski zaupni mož Janez Heliš, posestnik v Irči vasi (Drška.)

+ Patentovani zaščitniki krščanske pravosti v ljubljanskem škofu na čelu so kaj goreči in neusmiljeni, če iztaknejo le najmanjši madež na sukajici kaknega slovenskega naprednega učitelja. Z inkvizitorsko srditostjo ga preganjajo in demuncirajo in vse strune napenjaajo, da bi ga spravili ob kruh. A ti isti zaščitniki krščanske pravosti molče sedaj, kadar grob o okrajnem šolskem nadzorniku Peerzu in njega čednostnih eksercijah. Še svetopisemski mutasti psi niso tako molčali, kakor molče sedaj klerikaleci o Peerzu. Marsikomu se to pač čudno zdi, samo ne učiteljem na Kočevskem. Ti namreč pravijo, da je Peerz že dlje časa tlako delal klerikalcem in svojo službo opravljal po željah in navodilih klerikalcev. To seveda popolnoma pojasnjuje molčanje klerikalcev v tej umazani aferi. Če je namreč kdo pokoren služabnik klerikalizma, sme delati kar hoče, klerikaleci se ob njegovem početju ne bodo nikoli spotikali. Krščanska čednost je stvar, ki jo imajo klerikaleci samo na jeziku, za katero pa se sami nikoli ne zmenijo.

+ Krajna imena. Dodatno k današnjemu članku bodi še naslednje navedeno: Poročevalec Višnikar odgovarja nasproti dr. predsedniku, da ni ministrstvo krivo naših popačenih imen. Imena delajo pri okr. glavarstvih, večkrat podrejeni uradniki, nevešč slovenskega jezika. Dokaz temu je, da se v posameznih okrajih piše eno in isto ime različno. O napačnih imenih se pritožuje tudi vojaštvo. Da se nemška imena predstavljajo, ako se piše n. pr. »Kelomrajne«, tudi poročevalec ne odobruje. Trditev dr. Egerja, da je v Dolenji vasi mešano prebivalstvo, je neresnično. V Dolenji vasi in v bližnji Prigorici, kjer stanuje g. Merhar, ni niti enega Nemca. Kdor hoče vedeti, kako daleč gre nemški sovražnost, naj se pelje po južni železnici proti Gradcu ali Zagrebu. Od Zagorja dalje bode videl samo nemške postaje in napispe: Trifail, Hrastrnig, Steinbrück, Ratschach, Lichtenwald, Gurfeld, Rann. Celo napispe: Ausgang, Eingang, für Herren, für Frauen, so samo za Nemce!

+ Klerikaleci v klerikalni luči. Objavili smo že nekatera značilna mesta iz spominov, katere je izdal voditelj krščanskih socializmov, prelat dr. Scheleher. Navesti hočemo pa

še nekatera mesta iz te znamenite knjige. Dr. Scheleher mora namreč prav dobro poznati svoje somišljenike, ker sicer bi jih ne označeval kot teroriste, goljufe in koristarje. Pravi: »Kmalu sem izvedel, da so tudi duhovniki, katerim se je pridružil še več duhovnikov, ki smatrajo le tiste volitve za dobre, valed katerih upajo priti h koritu.« »Maraikateroga poznam, ki živi samo od svojega mandata. Živi od tega, kakor rokodelce od svojega rokodelstva, kakor kmet od obdelovanja zemlje. Če ga danes izgubi, je brez kruha...« »Ustvarili so nalašč službe, v katerih se preskrbe zasluzeni pristaši...« »Iz dispozicijskih, iz javnih sredstev puste deževati zlato tisti, ki imajo moč. To vemo že zdavnaj. Otdod so metali tudi milostne kaplje na naša krščansko-socialna društva in volilne komiteje.« »Torej prav značilno za klerikalce. Klerikaleci se torej ne puste voliti, da bi zastopali interese ljudstva, temveč da pridejo k masnim službam. Klerikaleci izrabljajo javna sredstva, da podpirajo svoja društva in svoje volilne komiteje. To jim ne predbaciva kak liberalce, temveč priznan krščansko-socialni voditelj. Je pač lepa banda!

+ Občinske volitve na Vogrskem (Goriško) so se vršile v sredo. Bil je hud boj zlasti v tretjem razredu; prišlo je volit nad 200 volilcev. Zmagali so naprednjaki v vseh treh razredih. V dosedanjem starešinstvu so bili sami klerikaleci. — Komisija je bila čisto klerikalna. Domači duhovnik je bil v komisiji, 3 drugi duhovniki so pa agitirali okoli volilcev ter jih silili voliti klerikalno listo. Ali vse ni nič pomagalo. Zmagali so kljub temu naprednjaki.

+ Občinske volitve v Tolminu. V sredo in četrtek so se vršile obč. volitve v veliki tolminski občini. Klerikaleci so se pripravljali na te volitve že mesece ter imeli upanje, da zmagajo vsaj v tretjem razredu. Vse so oblezli, vsa pooblastila pobrali, kar je bilo le mogoče, in zibali so se v sladkih nadah, da zmagajo v tretjem razredu. Pa so temeljito pogoreli.

+ Naprej! Na Goriškem se vršijo občinske volitve. Ljudstvo se je jele korenito otesati klerikalnega gospodovanja po občinah. V Dornbergu se je streslo, tam je pričetek. Klerikaleci so le s težavo pridržali Dornberg. Pri volitvah v Podgori, v Prvačini, v Ročanju je ljudstvo jasno govorilo; sledil je St. Peter, sledilo je Vogrsko, ob Tolminu so tolkli zamaš. St. Peter in Vogrsko stojita posebno v ospredju. — Sledile bodo volitve še po raznih občinah. Klerikalno sleparstvo in zločinstvo odpira ljudstvu oči, da vidi ter glasno izreka pri občinskih volitvah obsodbo nad klerikaleci. To je vesel pojav, to je začetek korenitega preobrata na Goriškem!

+ Osebnost. Znani slovenski in vzorni strokovno vojaški pisatelj ter izumitelj brzosedlarja in v vseh državah upeljanega zrelca za pregledovanje pušk, stotnik g. Fridolin Kauerič je imenovan majorjem in premeščen z Dunaja v Jič in na Češkem.

+ Imenovanje. Za državnega pravdnika v Celju je imenovan dr. Fran Bračič, po mišljenju hud Nemec.

+ Skušnje za meščanske šole. Dika Slomškarije Smrdel se je zglašil k izpitu za mešč. šole iz nemščine. Za počti!

+ Za častni večer Davorinu Jenku se dobivajo vstopnice od danes dalje pri gospe Šešarkovi v Šelenburgovi ulici.

+ Skrivnostna tajna agentura v Ljubljani. Naši mladi so menda res od samega zlodja. Ni dovolj, da so se docela odtujili vsemu, kar je dolgo dobo let bilo lepo in dobro, začeli so zadnje čase javno rogoviliti. Za tistih par borih grošev, ki jih je eden od njih podedoval po svojem očetu, so si omislili svoj poseben lokal in tam se zdaj dan na dan »navdušujejo za svoje ideje«. Že poznamo tiste »ideje«. In kar je najlepše, ustanovili so si svojo tajno agenturo. Ne vemo, kaj poreče k temu naša državna oblast. Ali pa je slavna c. kr. drž. vlada res mnenja, da je našim mladim umetnikom dovoljeno, s pomočjo tajnih agentov po vsem Slovenskem iskati moža, ki bi bil zmogel izmisлити si takšno reklamo, da bi Slovenci končno vendar že enkrat začeli redno pohajati v umetniške razstave v Jakopičevem paviljonu?

+ Jubilejska razstava v Jakopičevem paviljonu, obsegajoča nad 250 različnih del najboljših slovenskih umetnikov, je odprta vsak dan od devetih zjutraj do mraka.

+ Kolerabacilonosec v Ljubljani. Dognalo se je, da je 11letna hčerka kontrolorja v deželni prisilni delavnici, Franceta Pavloviča, bacilonoska. Epidemijološko poseben in zelo zanimiv slučaj je po poročilu mestnega fizikata ta - le: Dne 13. oktobra je odpotoval 22letni Alojzij Romanazi iz Tarenta, da obišče družino kontrolorja deželne prisilne delavnice F. Pavloviča v Ljubljani. — Semkaj je došel dne 16. oktobra.

Imel je seboj uradni certifikat, da Tarent po koleri ni okužen. Kljub temu ga je zanamovala triška polidija kot prihajajočega iz koleraokuzenega kraja in ga je mestni fizikat zaradi tega 5 dni zdravstveno - polidijako opazoval. Ostal je cel čas zdrav in je odpotoval dne 25. oktobra popolnoma zdrav čez Trst in Rimini zopet domov. V noči od 23. na 24. oktobra je obolela 11letna hčerka kontrolorja Pavloviča, pričela je bruhati, imela je drisko, subfebrilne temperature in zelo hitro žilo. Ordinujoči zdravnik je naznanil to obolenost 24. oktobra ob 4. popoldne kot sumljivo. Mestni fizik dr. Krajec se je podal z dr. Plečnikom k bolnici, ta pa je bila že boljša in tudi popoldne ni imela več driske. Družina bolnice ni smatrala to obolenost za nevarno, ker je deklica dan poprej pri poselavljanju od italijanskega gosta užila mnogo sadja in pila pivo. Šele dne 24. oktobra zvečer šlo je zopet od nje blato, ravnotako dne 25. oktobra zjutraj. To blato je preiskal dr. Plečnik in ga porabil za kulturo. Deklica je bila v tem času skoraj že dobra. Zila in temperatura sta bile normalni. Že dne 26. oktobra je označil dr. Plečnik slučaj kot skrajno sumljiv za kolero. Nato so družino oboleni deklice takoj kontumacirali in se je ves čas sproti desinficiralo blato. Ker pa laboratorij dr. Plečnika še ni povsem opremljen in ni bilo moči staviti odločilne diagnoze po aglutinaciji, odpotoval je mestni zdravnik dr. vitez Bleiweis dne 26. oktobra v higijsni institut v Gradec, katerega je poprej brzojavno aviziral in je vzel seboj kulture dr. Plečnika. Voditelj instituta dr. Praussnitz in pa prof. Hammerl, ter asistent dr. Bussan so že čakali dr. Bleiweisa in so od 2. do pol 5. zjutraj bakterijološke preiskave nadaljevali. Mikroskopijski preparati so potrdili sum na kolero, vendar je pa ta kultura po nesrečnem naključju dala premalo materiala za odločilno diagnozo. Dr. Bleiweis se je vsled tega s prvim vlakom vrnil v spremstvu profesor Hammerla, ki je v Ljubljani preiskal edino še obstoječo gelatine - kulturo in obenem še seboj vzel blato, ki se ga je šele umetnim putem dobilo, ker deklica razven dne 27. oktobra zjutraj od 25. oktobra dalje ni šla več na blato. Dr. Plečnik namreč iz varnostnih ozirov kultur ni hotel imeti v svojem, nezadostno opremljenem laboratoriju in jih je torej, razven ene vse uničil. Edino živo kulturo in pa blato je vzel profesor Hammerl seboj, na kar je snoči ob 6. prišel brzojav, da so v kulturi našli z vsoto gotovostjo vibrione aziatske kolere. Oboleni deklica, ki je med tem popolnoma ozdravela in je včeraj že vstala, je torej bacilonoska. Njo in celo družino so že iz početka bolezn v uradniški hiši prisilne delavnice najstrožje izolirali. V splošnem so se ukrenile najstrožje varnostne odredbe. Ni vzroka česar koli se bati. Kakor znano, so našli v zadnjih tednih v nekaterih mestih Avstrije n. pr. na Dunaju, v Brneku itd. bacilonosec in nikjer se ni razpasla kolera. Poročali bomo o nadaljnjem razvoju, kar se da natančno, sploh pa je pričakovati, da bo dele izločanje vibriov v najkrajšem času ponehalo. Princip modernega odvracanja kužnih bolezni je odkrito poročanje, kar zdravstvena uprava računa na sodelovanje občinstva. Zaradi tega je tudi mestni fizikat obljubil, da nas bo sproti natančno obveščal o položaju.

+ Kaj so bacilonosci? Kakor smo svoj čas poročali in kakor se je naglašalo pri predavanju v Mestnem domu, nahajamo za časa kolere ljudi, ki so sprejeli vibrijone vase, jih imajo v svojem črevesju in jih izločujejo s svojimi otrebki, ki pa le na lahko ali sploh ne obole. To so »bacilonosci«, ljudje, ki imajo tako zdrava prebavila, da vibrijoni kolere ne morejo prodreti v epitelije njih črevesa. Ti ljudje nam kažejo, kako važnost je za časa kolere zmerno in trezno življenje, kajti vsak dijetni pregrešek oslabi epitelije črevesa in tako pospešuje okužbo s kolero. Bacilonosci so večinoma povsem zdravi, tako da nikdo ne more sumiti, da so se okužili in oni so vzrok, da je včasih tako težko zaslediti izvor kake epidemije ali kakega posameznega obolenja za kolero. Kajti vibrijoni, ki jih izločujejo bacilonosci, provzročijo lahko pri drugih ljudeh z manj krepkimi črevesnimi epiteliji težka obolenja za kolero. Če se pa bacilonosca pravočasno izsledijo, kakor se je to zgodilo v Ljubljani, se ga lahko tako izolira, da je izključena vsaka nevarnost. O priliki sedaj na Ogrskem in Hrvaškem ter v Italiji vladajoče kolere pojavili so se v raznih krajih Avstrije bacilonosci. Tako so na pr. v Brneku v dveh ogrskih prostovoljcih, ki sta bila tjakaj uvrščena med vojake, spoznali bacilonosca. Hitro so ju izolirali, sproti razkuževali njih otrebke, čez par dni je izločevanje vibriov ponehalo, ker jih zdravi šloviški organizem kmalu premaga in za Brnek je bila odstranjena vsaka nevarnost. — Kar se tiče slučajev v Ljubljani, bil je iz Italije došli Ro-

manazi brezdomno bacilonosce. Ta je s svojimi vibrijoni okužil malo Pavlovič. Kako se je to zgodilo? Nevedo, da je bacilonosce, je Romanazi brezdomno premalo pazil na snagu. Pred jedjo si n. pr. ni umil rok. Če je mali Pavlovič podal kako jabolko ali grozdje ali kos kruha, prešli so vibrijoni z njegovih rok na jed in so tako okužili malo Pavlovič. Ta je le na lahko obolela in je tudi postala bacilonoska. Prava sreča pa je, da je sploh obolela. Tako je hišni zdravnik postal pozoren nanjo in naznanil nje obolenje mestnemu fizikatu, ki je, obveščen o prihodu Romanazija in tega skozi predpisano petdnevno dobo opazujoč, takoj slutil nevarnost, kontumaciral rodino in dal bakterijološke preiskati otrebke. Slučaj male Pavlovič pa nam je tudi pokazal, kako važnosti in veljave je bakterijološko preiskavanje. Že v sredo mogel je dr. Plečnik izjaviti, da je slučaj sumljiv na kolero. Pred leti, ko še nismo imeli bakterijologov, bi tega slučaj sploh ne bili sledili in skoraj gotovo bi se bila razvila kaka hišna, če ne večja epidemija. Bakterijološke preiskave, ki se sedaj redno nadaljujejo, pa nam bodo tudi pokazale, kdaj neha mala Pavlovič izločevati vibrijone. Ker je deklica že popolnoma zdrava, se je nadejati, da je morda že premagala vibrijone. Kakor hitro poizvedemo o rezultatu nadaljnjih preiskav, bomo o tem poročali.

+ Bacilonoska Pavlovič se je danes iz varnostnih ozirov oddala v bolnico za silo. Da je to res le varnostni korak, se vidi iz tega, da sme ž njo v bolnici ostati nje zdrava sestra. Zdravniško nadzorstvo prevzel je dr. Rudež, ki pa ne bode v bolnici stanoval, kakor je za slučaj nastopanja kolere določeno, temveč bode deklico le parkrat tekem dneva obiskal, dokler se bakterijološko ne konstatira, da je izločevanje vibriov ponehalo. Rodbina gospoda kontrolorja Pavloviča ostane kontumacirana v uradniški hiši prisilne delavnice. Seveda so vsi člani rodbine zdravi in skoraj ne morejo verjeti, da je mala sestra bacilonoska. Uvedlo se je strogo razkuženje stranišča in kanalizacije. Tako je pričakovati, da se ta epizoda v kratkem ugodno konča.

+ Družabno življenje v Ljubljani je med slovensko družbo zadnja leta skoro popolnoma propadlo. Kot najbolj poklican faktor hoče »Narodna čitalnica v Ljubljani« zopet poživiti medsebojne družabne stike in bo v ta namen priredila po možnosti in danih sredstvih več raznovrstnih zabavnih in plesnih večerov. Da bo čitalnica stavljenosti si nalogo mogla izvršiti, potrebuje naklonjenosti in sodelovanja vseh članov ljubljanske slovenske družbe. Zato vabi čitalnični odbor vnovič cenjene gg. oziroma rodbine k pristopu v čitalnico. Ker bi se morda vsak ne posluževal vseh udobnostij rednih članov, vpeljala je »Narodna čitalnica v Ljubljani« sezonsko članstvo, ki daje za mesečni 2 kroni v zimskih mesecih pravico udeleževati se vseh društvenih prireditev. Ker je v resnici potrebno poživiti ljubljansko družabno življenje, upa čitalnični odbor, da bodo č. društveniki z veseljem posestili prvi čitalniški zabavni in plesni večer, s katerim 5. novembra v »Narodnem domu« otvorimo vrsto svojih letošnjih prireditev.

+ Orožniki v pokoju na Kranjskem se vabijo k tovariškemu sestanku, ki se vrši v nedeljo 6. novembra t. l. ob 10. popoldne v restavraciji »Novi svet« Prešernova soba. Marija Terezija cesta v Ljubljani. Pogovor bode o stanovskih težnjah in razprava o slučajno stavljenih predlogih.

+ Mestna ledenica v klavnic se bo popolnoma prenovila, moderno uredila in izolirala. Dotične načrte je mestni stavbni urad že izdelal.

+ Premena posesti. Hišo na Starem trgu št. 9 kupil je Anton Bučar, c. kr. poštni oficijal za 59 tisoč kron.

+ Pozor! Semtertja se dogajajo slučajji, da razna županstva s spremstvom pošiljajo v Ljubljano bolnike, ki so namenjeni v deželno bolnišnico, sosebno pa še umobolne, in sicer češče samo z župansko svedočno. To pa ne zadostuje. Da se izogne vsled te pomanjkljivosti raznim nepravilnostim, katere posebno obščitno spremljevalci in tukajšnja oblastva, se županstva pozivljajo, da prihodnjič prilože s svedočbam tudi zdravniška spravevala, ker drugače se lahko zgodi, da v dvomljivih slučajih bolniki v bolnišnico sploh ne bodo sprejeti. Če se pa rabi rešilni voz, se s tem brez zdravniških spraveval sploh ne morejo prepeljati v bolnišnico.

+ Nenadoma zblaznel je v četrtek v Borovnici nek 55letni delavec iz Castelovazze, provinca Belluno v Italiji. Šel je v cerkev, kjer je kaplan ravno maševal in krenil naravnost k altarju. Ko so ga ljudje takoj odstranili iz cerkve, je šel h kapelici sv. Florjana, kjer je razbil kip, sam se pa nato tako zaletel v vrata, da je krvavel. Nesrečnica so potem ukrotili in odpeljali z vlakom v Ljubljano. V čitalnici je postal zopet ves divji in

je razbil klop. Morali so ga zvezati, potem ga pa odpeljati z rešilnim vozom v opazovalnico.

+ Iz urnega vrha nad Idrijo se nam poroča, da je tu 27. t. m. nagle smrti preminul Ivan Bonča, zastopnik zavarovalne banke Aavstr. Feniks in tajnik tukajšnjega narodnega izobraževalnega društva. Pokojnik je bil zvest pristaš narodne napredne stranke, pogrešali ga pa bodo tudi v veselih družbah, kjer je bil on vedno prvi, ki je s svojim izvrstnim humorjem kratkočasil omizje. Upamo vendar, da se ga sv. Peter usmili in mu vzlic vsem klerikalnim prorokovanjem o pogubljenju liberalcev odpre vrata nebeskega kraljestva. Njegovemu truplu pa bode zemlja lahka!

+ Iz Dvora se nam poroča: Pred par dnevi so ukradli neznanj tatrovi pri tukajšnjem gostilničarju in posestniku g. Ivanu Klincu mnogo obleke. Tatovi so bili jako zbirčni; vzeli so je najdražje in novešje obleke; škoda je čez 260 K. Ker bo tat mogoče kje prodajal ukradene ženske obleke, se naprosi slavno občinstvo, naj ga naznani najbližnji c. kr. žandarmeriji. Ko si je tat izbral vse najboljše in najdražje obleke, treba mu je bilo zavtika, v katerega je zmašil tatvino in res vzel je iz postelje rjuho ter »zapokal« ukradene stvari v njo ter odšel Bog ve kam.

+ Izžrebani porotniki za porotno zasedanje pri c. kr. okrožnem sodišču v Novem mestu, ki se prične dne 28. novembra t. l., so: Glavni porotniki: Haller Ivan, posestnik in trgovec v Radečah; Drobnik Ivan, posestnik na Vidmu; Grahek Ivan, posestnik in župan v Petrovi vasi; Tomc Vinko, posestnik in trgovec v Trebnju; Hrovat France, posestnik na Ratežu pri Novem mestu; Dragovan Ivan, posestnik na Spodnji Lokvici; Marolt Josip, posestnik in gostilničar v Leskovicu; Bohte Ivan, posestnik na Zastavi pri Črnomlju; Knez France, posestnik in trgovec v Šentrupertu; Weiss France, posestnik in župan v Spodnjem Radulju; Rudež Josip, posestnik in graščak v Hraščju; Tschinkel Matija, vinski veletržec v Kočevju; Virant Josip, posestnik v Velikih Laščah; Tomšič Ivan, mlinar v Podgozju; Wetz Anton, posestnik v Podkrajju; Petsche Jure, posestnik in gostilničar v Stari Cerkvi; Komljanec Ivan, posestnik v Zloganju; Gregorič France, posestnik in gostilničar v Krškem; Kramar France, posestnik in gostilničar v Dolenji vasi; Mirti Miha, posestnik in župan na Dvoru; Zavadnik Ivan, posestnik in trgovec v Grintovcu; Schauer Ivan, posestnik in trgovec v Črnomlju; Toplica; Tomažin Alojzij, posestnik v Smedniku; Fabian Josip, gostilničar v Malih Laščah; Kresse Anton, posestnik in trgovec v Salki vasi; Müller Karl mlajši, posestnik in trgovec v Črnomlju; Osterman Josip, trgovec in posestnik v Deskovici vasi; Puhek Ivan, posestnik in trgovec v Črnomlju; Bizjak France, posestnik v Škovcu; Glavan Josip, posestnik v Podborštu; Radelj Alojzij, posestnik v Spodnjih Ponikvah; Zalokar Josip, posestnik v Škocjanu; Schober Josip, trgovec v Kočevju; Panjan Peter, posestnik in župan v Starem trgu pri Črnomlju; Picek France, trgovec v Ribnici; Černič Niko, posestnik v Adlešičih. Nadomestni porotniki: Kramaršič Anton, posestnik v Jurkivsi; Žgur Avgust, kavarnar v Novem mestu; Rosman Karl, posestnik in mlinar v Smihelju; Agnitsch Andrej, posestnik in kleparski mojster v Novem mestu; Dular France, posestnik v Valtji vasi; Žagar Mihael, posestnik in gostilničar v Stopičah; Kobe Ivan, posestnik in mizar v Žabji vasi, in Košir Juri, posestnik in mizar na Brodu.

+ Umrl je dne 27. oktobra v maternem samostanu na Francoskem opat trapistovskega samostana v Rajhenburgu, Jean Baptista Eppale, posestnik častniškega križca Fran Josipovega reda in častni stotnik požarne brambe. Truplo prepeljejo s Francoskega v Rajhenburg, kjer bo na lastnem pokopališču pokopan.

+ Otrok zgorel. V četrtek zvečer je odšla žena krojača Šerbeca v Gaborju od doma. Poleg otroške postelje je pustila luč, katero je otrok prevrnil. Začela je goreti postelja s otrokom vred. Sosedje so opazili dim ter so ogenj hitro pogasili. Zgorelo je nekaj pohištva in nekaj obleke, otrok pa je bil tako opečen, da je kmalu nato umrl.

+ Žile si je prerezal. Iz Gradca poročajo: Trgovski potnik Janez Dervnovš si je včeraj zjutraj prerezal žile. Bil je vinjen. Ob 10. popoldne ga je našel nek njegov prijatelj ležati v krvi. Dotičnik je zaklenil vrata, ter obvestil rešilni oddelek. V razburjenosti je pa pozabil izročiti ključ. Tako so morali zdravnik in uslužbenci rešilnega društva zlezi čez ograjo. Prepeljali so ga v bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

+ Ukradena dinamit. Dne 13. t. m. sta bila na kolodvoru v Cambrechtu, okraj Murau na Štajerskem iz plombarnega železniškega voza ukradena

dva zaboja dinamitnih patron. Zaboja sta tehtala vsak po 25 kg in sta bila 38 cm dolga, 26 cm široka in 32 cm visoka. Na obeh je bilo znamenje A. N. 293 I. Patroni so bili zaviti v bel trd papir, na katerem je bilo trdno ime Nobel. Za kaj jih bode tat rabil, se seveda neznano.

Hrvaški odvetnik v Trstu. V Trstu je otvoril svojo odvetniško pisarno gospod dr. Ljubomir Tomasič.

Sodni svetnik, ki strelja iz strahu skozi okno. V hiši št. 16 ulice Giuseppe Gatterij v Trstu stanuje v drugem nadstropju vpokojeni sodni svetnik Fran Cumar. Dotičnik je prišel javiti na policijo, da je minulo noč nekdo vlomil v njegovo stanovanje in pripomnil, da ako se to ponovi, da bo streljal. Takoj prihodnjo noč, od četrtka na petek, kmalu popolnoči, se je oni eksperiment prejšnjega večera ponovil, prijel je bil namreč nekdo za ključko svetnikovskega stanovanja in hotel odpreti. Svetnik Cumar, ki od samega strahu ni mogel spati, vzame revolver ter ustrelil dvakrat skozi okno na ulico. Pod oknom se je nabrala takoj cela množica radovednega ljudstva, a sem od policijskega inspektorata je že korakal inspektor s štirimi stražniki. Odrpli so duri in šli pred svetnikovo stanovanje. Le-ta je ves prestrašen odprl in vprašal, so li slišali njegove strele. V istem trenutku je pa izstopil iz sosedne sobe nek gospod, z imenom Romano Battistella, ki stanuje tik gospe svetnika ter je izpovedal, da se je on enkrat zmotil in mesto na ključko svojih vrat, prijel za ona stanovanja gosp. svetnika. Policija je smeje odšla, radovedno ljudstvo se je pomirilo in gospod svetnik »so nehali tresti se in so celo, sicer še vedno imajo hude sanje, mirno zaspali.«

Vojak hotel desertirati, a je našel pri tem — smrt. V četrtek zvečer ob 11. uri je odplul Lloydov parnik »Metrovich« iz tržaškega pristanišča, namenjen v Benetke. Komaj pa je priplul tik svetilnika, se je ustavil in dal signal za pomoč. K »Metrovichu« se je takoj podal Lloydov remorker, kateremu je bil izročen nepoznan mladenič, ki je ravno v istem trenutku ponesrečil se na krovu parnika in ostal brez zavesten. Remorker je brez zavestnega mladeniča spravil na suho in od tu je bil odpeljan v mestno bolnico, kjer so pa konstatirali, da ima neznanec pod civilnim oblačilom popolno vojaško uniformo 4. bosanskega pešpolka z bajonetom vred. Telefonirali so vojskeški oblasti, a obenem so zdravniški poskusili vse možno, da bi ga spravili k zavesti, a zaman, mladenič je izdihnil kmalu potem v rokah zdravnikov. Mrtveca so odpeljali v vojaško bolnico, kjer so konstatirali, da se kliče Alfonz Pristič, star 22 let iz Hercegovine. Nesrečni mladenič je hotel desertirati, zato se je skril na zadnjem delu parnika v neko temo, dokler ni parnik odplul. Potem je pa prišel iz svojega skrivališča, a tako nesrečno padel preko železne verige, da si je hudo pretresel možgane, čemur je sledila smrt.

Odlika. Na letošnji svetovni razstavi v Bruslju so dobili originalni Singerjevi šivalni stroji zopet najvišjo odliko »Grand Prix«, kar je nov dokaz za zmožnost in dobro kakovost originalnih Singerjevih šivalnih strojev, ki imajo kakor znano zalogo in na Sv. Petra cesti št. 4.

Elektroradiograf »Ideal«, zraven glavne pošte ima od sobote, dne 29. oktobra do torka, dne 1. novembra sledeči spored: Umetno gojenje rib. (Naraven posnetek.) Kruh je kradel. (Drama.) Opica Koko. (Izvirni posnetek.) Kazen Samuraja. (Japonska mimodrama v barvah.) Dva lešuha. (Komično.) Dodatek k zadnji ima dva predstava ob 7. in polu 8. Kraljevske slovesnosti v Bangkoku. (Izvirni posnetek.) Rokodeljeva žena. (Zaloigra.) Nova guvernanta. (Komično.) Vsak ponedeljek in petek koncertuje od 6. do 10. zvečer pri predstavah »Slovenska Filharmonija«.

Predrzen slepar. Zadnje dni se klati po ljubljanskih gostilnah nek slepar, ki se dobro naje in napije, potem pa ob ugodnem trenutku izgine kot kafa. Tako je bilo tudi včeraj v neki gostilni, za spomin pa je pustil lepo zavito star in oguljen slamnik. Neznane je kakih 29 let star, bolj visok, temne polti, črnih, na temenu že precej redkih las in nosi črno polno brado. Govori samo nemško. — Danes zjutraj so ga izsledili in zaprili. Pravi, da se Hans Lackner piše, rojen leta 1883. v Andritz pri Gradcu. Po poklicu je baje mesar, izkazal pa nima nobenih. Zadnje dni je bil sluša pri neki tukajšnji trgovski trgovki.

Aretovan ponarejelec uradnih stampilj. Dne 4. septembra je bilo v kazinski veži ukradeno kolo trgovcu Rudolfu Wornu. Tat je po tatvini kolo prodal po Zeleni jami in Martini cesti, kjer je bil izsleden in aretovan. Legitimoval se je za Jakoba Partla, iz Rožne doline na Koroskem. Oddali so ga sodišču, kjer je dobil 6 tednov zapora. A komaj je

prosto dihal, že je moral sopot med staro družbo. V neki gostilni na Poljanski cesti se je v sredo izdal za graverja ter pravil, da je že mnogim napravil razne stampilje itd. Ker tukaj ni dobil nič dela se je podal dalje. V gostilni pa je bilo takrat slučajno tudi oko postave. Ko je Partel stopil na ulico, ga je stražnik povabil s seboj na magistrat, kjer so spoznali že znanega tička. Pri osebni raziskavi so našli pri njem razno orodje in kose škrlice, katero je rabil za ponarejo stampilj. Tudi nekaj že izgotovljenih uradnih stampilj so našli pri njemu. Izgovarjal se je na razne načine, a nič mu ni pomagalo in moral je zopet v zapore deželnega sodišča. Partel je bil že dvajsetkrat predkazan in je bil rojen leta 1874. Ima glede na njegovo starost pač še mnogo pričakovati.

Lep parček. 55letni Andrej Simčič iz Kopane pri Gorici in njegova žena hodita po svetu in si služita kruh s tem, da igrata z dresiranim psom. V petek zvečer sta prišla v neko gostilno na Dunajski cesti ter vprizorila tak spektakel, da so ju morali s pomočjo stražnika postaviti pod kap. Šla sta na to v neko drugo gostilno, kjer so ju zaradi nedostojnosti tudi od tam zapodili iz lokala. A še ni bilo dovolj. Nato sta se napotila v neko gostilno v Wolfovi ulici, kjer sta zopet napravila tak kraval, da so poklicali stražnika, ki ju je pozval s seboj. Med potjo sta napravila tak hrup, da je bil na Marijinem trgu zaradi gledajočega občinstva promet skoraj onemogočen. Med velikanskim halojem mladine, je stražnik »komedijanta« in njegovo nič boljše polovico slednjič le srečno spravil na magistrat, kjer so ju utaknili v policijski zapor.

S ceste. Snoči je vevški kočijaž po Sv. Petra cesti tako naglo in ne previdno vozil, da je zadel na kolesu se vozečega delavca Ivana Bokavška, ga podrl na tla in znatno poškodoval. Tudi kolo mu je zelo pokvaril. — Konj se je splašil včeraj na Dolenjski cesti hlapcu Francu Avseu, ki je prevažal pivo. Dirjal je po Grubarjevi in Domobranski cesti, kjer ga je ustavil mestni delavec. Nesreča se ni pripetila nobena.

Prijet tat koles. Dne 26. t. m. je bilo izpred hiše št. 76 v Spodnji Šiški ukradeno fotografu Albino Zundru »Torpedo« kolo s tovarniško številko 118.043, vredno 250 K. Dan po tatvini pa je orožništvo v Zagorju ob Savi prijelo 1. 1887 v Gor. vasi rojenega in v Šmartnu pri Kranju pristojnega Jožefa Kreseta, ki je hotel tam prodati neko kolo za 55 K. Dognalo se je, da je to kolo Zundrovo in je pozneje Krese sam priznal, da je je ukradel. Krese je meseca marca tudi ukradel neko kolo v Kosezah Juliju Znidaršiču ter se z njim peljal v Kočevje, kjer je hotel spečati. Ko so tedaj poklicali orožnika, je Krese popustil kolo in odnesel pete. Pozneje je bil izsleden in izročen sodišču, kjer je bil obsojen zaradi tega na dva mesece zapora. Tudi sedaj ga bodo privlekli po končani predpreiskavi k deželnemu sodišču.

Tatvina. Hlapcu Ivanu Glavanu je bilo včeraj na Poljanski cesti iz odklenjene šrambe ukradeno za 34K obleke. Policija je tatu že na sledu.

Parnik, ki bode prevažal po Ljubljani iz Podpeča materijal, je sedaj poleg skladišča za opeko na Trnovskem pristanu. V vodo ga bodo spustili čez kak tri tedne, popreje ga bodo pa prenovili. Parnik bode nosil ime »Ljubljana«. »Stapelauf« se bode vršil slovesno.

Električni voz je snoči na Mestnem trgu podrl posestnico Albino Kapusovo iz Celja, baš ko je šla čez progo. Pri padcu je Kapusova zadobila na desni rami težko telesno poškodbo. Prepeljana je bila z izvoščkom v »Leonishe«.

Izgubljeno in najdeno. Gdč. Sonja Pakičeva je izgubila zapestnico, v kateri je bila vdolana ura. — Ga. Hilda Tönniesova je izgubila žensko ročno delo. — Delavec Peter Senanovič je izgubila zlat prstan. — Neka dama je izgubila lorgnon. — Šolska učenka je našla niklasto uro.

Najdeno kolo. Predvčeršnjim ob polu 3. ponoči so našli v veži hotela »Slon« še dobro ohranjen »Puchov« kolo, za katerega lastnika se še ne ve. Čigar je, naj se zglaš zanj pri policiji.

Koncert »Slovenske Filharmonije« oddelek koncertira jutri, v nedeljo od 3. do 6. popoldne v hotelu »Tivolij«. — Vstop prost.

Narodna obramba.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi vse denarne zavode in denarne trditve, da bi blagovolili nabirati rabljene poštne znamke družbi v korist. Leta 1909 je družba dobila za stare znamke K 18260.

Za Ciril - Metodov obrambni sklad so se zavezali nadalje prispevati sledeči p. n. gg.: 846. županstvo Sežani (plačala 50 K); 849. Volekovo omizje pri »Novem svetu« v Ljubljani (plačala 200 K); 848. okrajna posojilnica in hranilnica v Sežani (plačala 50 K); 849. Voleko-

opatiško slovensko omizje (napl. nikarji za spomin »20./IX. 1908.« namesto venca na grob padlih hrtev en kamen.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi vse narodne slovenske občine, posojilnice, hranilnice in narodna društva, da kolkujejo vse svoje dopise z narodnim kolkom. — Razpečevanja narodnih kolkov v prid družbi sv. Cirila in Metoda vidno nazaduje. Leta 1909 je družba dobila za narodni kolek 11.607 K 69 v, a letos do sedaj komaj 6000 K. Kdo je temu kriv? Nihče drug, kakor naša mladost.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi vse one podružnice, katere svojih prispevkov letos še niso odposlale, da kmalu nabere članarino ter jo odpošljejo na vodstveno blagajno.

Društvena naznanila.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo bo prisostovalo dne 1. novembra zjutraj ob polu 8. uri v cerkvi sv. Nikolaja sv. maši za svoje umrle člane.

Ustanovni občni zbor kočevskega Sokola. Pretečeno nedeljo 23. t. m. se je vršil v gostilni brata I. Krašovca na Mlaki pri Kočevju ustanovni občni zbor kočevskega Sokola. Kljub zelo slabemu vremenu in zelo slabi poti se je ob 3. pop. zbralo 22 članov, med temi večinoma sami telovadci. Ti so z napeto pozornostjo sledili vsaki besedi, ki se je spregovorila na tem velepomembnem sestanku. — Brat Nace Kvas, predsednik pripravljene odbora, pozdravi vse navzoče kakor tudi zastopnika ribniškega Sokola in zastopnika župe Ljubljana I. Med drugim je pozvil brate naj natančno preudarijo, prej ko ustanovijo Sokola; ker bila bi velika sramota, če se v doglednem času Sokol ne bi mogel razviti. — Brat Urek, tajnik in blagajnik, je prečital pozdrave »Slovenske Sokolske Zveze« in župe »Ljubljana I.« Podal je kratko poročilo o tajništvu in blagajništvu. Sokol ima premoženja: v gotovini 751 K, nekaj strokovnih knjig, 200 blokov in 1500 razglednic. Veliko število blokov in razglednic je razposlanih. Ne dolguje nič! Nadalje pozivlja brate, naj sami bolj pridno prispevajo za društveni dom, ker na gotove »gospode«, ki se stramujejo prihi med Sokole, se ne smemo zanašati. — Brat načelnik Raicher je ožigosal postopanje »rodo-ljuba« B., ker nam je komaj dano telovadnico že odpovedal in to iz praznih vzrokov. Bodril je brate telovadce naj ne obupajo, ker v kratkem se hočemo videti v novi telovadnici. — Pred izvolitvijo odbora se oglaš k besedi brat Uderman, ki je začasno odločno proti ustanovitvi in predlaga, da se Sokol začasno ne ustanovi, ampak ostane pri pripravljalnem odboru. Takoj na to se oglaš k besedi brat Urek, ki stavi nasprotni predlog. Ni izključeno, da nam vlada prepreči končno ustanovitev Sokola. Ne smeli bi se gibanju v imenu Sokola. Če se pa ustanovi, prirejali bomo v zimskem času predstave in predavanja; ustanovi se tudi pevski zbor. Ugled Sokola pred javnostjo bode pa tudi večji kot pod šifro »Pripravljalni odbor«. Predlaga, da se Sokol ustanovi in pozivlja brate naj glasujejo za njegov predlog. Od 22 članov se jih dvigne 19, ki se z nepopisno navdušenostjo strinjajo s predlogom. — V odbor so bili izvoljeni sledeči bratje: starosta Nace Kvas, podstarosta Andrejko Uderman, načelnik Konrad Raicher, odborniki: Peter Miklavčič, Jos. Urek, Ivan Lapajne, I. Zdravčič, Franc Kvas, Stefan Oswald, Pavel Čepin, Ivan Krašovec, Anton Gorše, namestniki: Rihar Radislav, Jos. Beljan, rač. preglednik, Janko Kralj, Alojzij Knaps. Končno sta se še oglašila k besedi brata Oražen in Pisansky iz Ribnice, ki sta z navdušenimi besedami bodrila navzoče Sokole. Naj bi njiju besede ne padle na nerodovita tla! Na to je predsednik ustanovni občni zbor zaključil in otvoril prosto zabavo, ki je trajala do 6. pop. Prva odborova seja je prihodnjo nedeljo ob 3. popoldne. Mir se ni najmanj kalil od strani Kočevjarjev.

Klub slovenskih tehnikov v Pragi, naznanja, da si je izvolil na svojem rednem obnem zboru dne 29. oktobra 1910 sledeči odbor: Predsednik Jože Jelenc, stud. arch.; podpredsednik Dragotin Leskovšek, stud. ing.; tajnik Franc Lapajne, stud. techn.; blagajnik Gustav Zupančič, stroj. techn.; knjižničar Ivan Leben, stavb. techn.; preglednik: Janko Mačkovek, cand. techn. in Anton Oswald, cand. techn.

Klub jugosl. montanistov »Sloga« v Pribramu, si je izvolil za zimski semester sledeči odbor: Predsednik Matija Lipužič; tajnik Bogdan Pavlovič; blagajnik Milan Vulović; knjižničar Josip Močnik.

Kupujte jutranjo izdajo »Slovenskega Naroda«.

Prosveta.

Ložni sedeži v slov. gledališču. Mesec dni imamo že predstave, a uvedba ložnih sedežev se doslej ni obnesla, ker je naši publiki še vedno nejasna. Nekaj lož ni aboniranih in v teh ložah je dobili posamezen sedež po 3, 4 ali 5 K brez vsakega nadaljnje doplačila. V parterju dobi ložni sedež za 4 K ter ne plača nobene vstopnine več; v I. redu velja ložni sedež 5 K ter ni poleg teh plačati ničesar več; v II. redu stane ložni sedež 3 K z vsem skupaj. V vsaki loži so 3—4 prostori. Žal, da vsi niso nikdar zasedeni ter sedé v posamnih ložah jedva posamniki. Navadno pa so te lože sploh prazne, dasiravno nima nobeno gledališče toli cenjenih ložnih sedežev. V nemškem gledališču so pri vsaki predstavi vse lože nabite, v našem gledališču pa je navadno polovica lož docela prazna. Naj bi se torej jemali tudi ložni sedeži!

Slovensko deželno gledališče. Danes zvečer prvič za nepar-abonente Leharjeva nova opereta »Grof Luksemburški« z gdč. Nadasovo, gdč. Thalerjevo, g. Iličcem, g. Bohuslavom in g. Povhetom. — Jutri, v nedeljo, popoldne ob 3. uri pri nizkih cenah izborna komedija s petjem in godbo »Lokalna železnica« L. Thome (za lože nepar); — zvečer ob 7. za par-abonente drugič opereta »Grof Luksemburški«. — V torek izven abonementa (za lože par) Raupachova zaloigra »Mlinarin njegova hči«. — Prihodnja dramska noviteta bo R. Schintlerjeva drama »Ljubimkanje« in H. Sudermannova drama »Fric«, operetna pa Albinjev »Baron Trenk«. V kratkem se uprizori »Dolarska princesa«, ki se splošno zahteva.

Kaj bomo čitali na zimo? Prišel je čas dolgih večerov, čas, ko so izprehodi v večernih urah nemogoči, čas, ki si ga težko prežene, kdor nima smisla za čitanje. Lord Macaulay, znameniti angleški zgodovinar je v enem svojih esayev zapisal kritične besede: »Rajši bi bil reden človek z mnogimi knjigami v podstrešni sobi, kakor pa kralj, ki ga čitanje ne veseli.« S tem je lord Macaulay pač hotel reči, da je tudi velika samo ubožec, če ne pozna drugega užitka, kakor je materialni užitek. Komur zadostujeta jed in pijača kot užitek in morda še kvarte kot razvedrilo, ta pač ne pozna najlepših užitkov, ki jih more človek imeti, namreč duševnih užitkov. Poslušati lepo godbo, lepo petje, gledati lepo gledališko predstavo, čitati zabavno, ali poudčno knjigo, to je užitek za vsakega, ki je res človek in ne samo po dveh nogah hodeče bitje zgolj animalnihih nagnenj in potreb. V dolgih večerih, ki so nastopili, so godba, petje in gledališke predstave le bolj izjemni dogodki. Čitanje pa si lahko vsakdo privoži. Marsikdo bi si tudi naročil kako knjigo, a ne ve, kaj bi kupil. Vsem tistim, ki si žele pridobiti prijetnega čtiva v slovenskem ali v nemškem jeziku, a ne vedo, kaj bi naročili, svetujemo, naj se obrnejo na »Narodno knjigarno« v Ljubljani. Treba je samo povedati, kakve vrste knjige žele in »Narodna knjigarna« jim bo nasvetovala primerna dela, ter jim preskrbela vse, kar bodo želeli.

Izpred sodišča.

Zverinski gimnazijec. V spopolnitev včerajšnjega poročila o potni obravnavi proti 20letnemu gimnazijcu Se ali na Dunaju, ki je lansko leto ustrelil 15 letno Rožo Binder, je še pripomniti, da se je obtoženec ves čas obravnave vedel skrajno surovo. Ko ga je predsednik vprašal, če se kaj kesa, je obdolženec odgovoril, da se še ni nenkrat pokesal svojega dejanja. Sodni izvedenci so izjavili, da je bila ustreljena deklica še nedolžna. Psihijatrično, kakor tudi fakultetno mnenje soglasja v tem, da je obdolženec bolešno razpoložen, degeneriran in nervozen, ne pa duševno bolan, marveč razuzdan, surov in nasilen ter za svoja dela odgovoren. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje glede umora, na kar je bil Seala obsojen na deset let težke ječe. Obtoženec je izjavil, da je z razsodbo zadovoljen. Zagovornik je v imenu obdolženčevega očeta prijavil ničnostno pritožbo.

Razne stvari.

* Samomor majorja. Na Dunaju se je obesil penzionirani major Konstantin Schneider. Vzrok domači prepri.

* Ta nearečna ljubzen... Na Dunaju se je ustrelil 22letni privatni uradnik Robert Zyka zaradi nesrečne ljubezni.

* Neasmiljena mati. Hišna Marija Schön v Monakovem je vrgla svojega nezakonskega otroka v peč. (Gospodinja je dobila v peči samo še oigane koščice. Morilko so zaprli.)

* Kuga na Angleškem. Zdravstveni urad v Londonu je izdal ava-

rilo, iz katerega se sklepa, da so se primerili v grofiji Suffolk slučajni kuge. Kako je nastala ta bolezen na Angleškem, je popolnoma neumevno.

* Samomor davčnega sluga. V Lipnici se je pri oknu obesil davčni sluga Glanz. Vzrok so najbrž domače neprilike; žena mu je namreč pred nekaj časom pobegnula.

* Ponesrečen zrakoplovec. Ko se je hotel italijanski poročnik Saglietti spustiti s svojim zrakoplovom v Centocelli pri Rimu na tla, je izgubil ravnotežje ter padel na tla. Razbil si je lobanjo. Predno so ga pripeljali v vojaško bolnico, je Saglietti umrl.

* Radi iznajdbe aretiran. Nadzornik kijevske železnice, Maksimovič, je pred nekaj leti izumel stroj za krajšo premoga. S pomočjo dotičnega stroja je Maksimovič pokradel v zadnjih letih iz državnih skladišč več tisoč ton premoga. Maksimoviča so zaprli.

* Mehikanski zaliv poplavljen. Poroča se, da so močni viharji ob Gulfu povzročili poplavo zaliva Campecha, ki je glavno mesto istoimenske države. Železniški promet z Merido in Jucatanom je popolnoma ustavljen. Kolikor je dosedaj znano, ni nič ljudi ponesrečilo. Oblasti se bojijo, da nastane rumena mrzlica, kakor hitro voda izgine.

Deželni zbor kranjski.

(Seja dne 29. oktobra ob 10. dop.)
Seja se je pričela ob 1/4.11.

Za zapisnikarje sta bila imenovana poslanca baron Born in Demšar.

Prva točka dnevnega reda je bila poročilo upravnega odseka o nujnem predlogu poslanca Jarca glede varstva zgodovinskih spomenikov in izkopov.

Referiral je o predlogu poslanec Piber ter predlagal sprejem Jarčevega predloga.

Predlog je bil soglasno sprejet. Proračunski provizorij.

O provizoričnem pobiranju deželnih priklad leta 1911 je poročil dr. Krek ter stavil ta-le predlog:

I. V pokritje deželnih potrebščin leta 1911 naj se pobirajo od 1. januarja 1911 od onega časa, ko se deželni proračun za leto 1911 definitivno ustanovi, sledeče deželne priklade:

1. 40% doklada na užitnino (tudi posebn) od vina, vinskaga in sadnega mošta ter od mesa;
2. samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 4 K od hektolitra;
3. 40% doklada na vse direktne davke, izvzemši osebni dohodninski davki in pridobinski davki krošnjarjev.

II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepu pod E najvišje odobrenje.

Resoluciji.

1. Deželni odbor se pooblašča, da primanjkljaj, ki po gori navedenih prikladah ne bo pokrit, v slučaju potrebe pokrije potom kreditne operacije.

2. Vlada se pozivlja, da pri rešitvi državnega proračunskega provizorija za leto 1911 primerno ukrene, da dobe dežele že s 1. januarjem 1911 zvišani prispevek iz davka na žganje v smislu tozadavne vladne predloge.

Dr. Triller: Leta in leta je klerikalna stranka s hrupno obstrukcijo preprečevala ustavno-pravno rešitev deželnega proračuna. Sedaj preprečuje to na drug način. Dasi imamo proračun že tri tedne v rokah, a kljub temu je večina sedaj prišla s proračunskim provizorijem, a to samo zaradi tega, ker se je klerikalna večina za en teden preselila v Belo Krajino, da zasigura mandat poslanec Jaren. Stroške za to je seveda plačala dežela. (Hrupni ugovori s strani klerikalcev. Dr. Tavčar: Da, res je!)

Gospodarstvo klerikalne stranke je naravnost obupno, in če se bo tako nadaljevalo do poloma. — Tekom zadnjih let se je deželni deficit podsetoril.

Ne bom navajal podrobnosti, naglašam pa, da je kranjska dežela takorekoč pred konkurzom, saj ima že okroglo 5 milijonov nepokritega deficita.

Če bi večina položaj nekoliko trezno preudarila, bi morala priti do tega prepričanja. Toda tega ne stori, ker živi samo v fikciji, da je slovenski naprednjak sovražnik kmeta. V tej fikciji klerikalna stranka stoji in pade.

Zato večina izvaja načelo, da dovoljuje vse svojim pristašem, napredne volil. okraje pa hoče izstradati. Drži se gesla, ki se ga je svoječasno podtaknilo dr. Tavčarju. Saj je znana legenda o grošu in knofu.

Po tem geslu se sedaj dejansko ravna klerikalna stranka: klerikalcem groš, naprednjakom pa knof. Govornik se je na to ostro obrnil proti poročilom »Slovenca« o sejah deželnega zbora.

»Slovenec« je na primer v poročilu o neki seji pisal, da so tovariši

Demšar sijajno izpodbil rasloge, ki jih je navedel dr. Tavčar. Vsi pa vemo, da so bili dr. Tavčarjevi razlogi tako stvarni, da jih sploh ni mogoče izpodbijati. Če je tako poročanje pošteno, ne maram raziskovati. Tudi nečem preiskovati, ako je pošteno, da se dr. Tavčarju in meni podtika kaj od tega lista o stvari, o kateri sploh nisva govorila. Naravnost nezasišano pa je, ako mene dolži »Slovenec«, da sem vehementno napadel knezoškofa, dasi nisem rekel ničesar drugega kakor to, da je klerikalna večina odvisna od knezoškofa. Taka pisava se obsoja sama. Naglašam pa, da za to pisavo ne delam odgovornega spoštovanega tovariša kanonika Žitnika, ki je podpisan na listu, ker ga poznam kot lojalnega nasprotnika.

Klerikalno časopisje torej dela za stranko z lažjo in zavijanjem. To časopisje tvori plot, s katerim so klerikale obdali slovensko ljudstvo. Toda prišel bo čas, ko bomo tudi preko tega plota zanesli luč in resnico.

Dotakniti se mi je sedaj še razmerja klerikalne stranke k vladi. To razmerje je jako čudno. Klerikalna stranka je na Dunaju v najstrožji opoziciji, da v obstrukciji proti centralni vladi in ministrskemu predsedniku baronu Bienerthu. Tu v Ljubljani pa živi ista stranka v najintimnejšem ljubavnem razmerju z Bienerthovim eksponentom baronom Schwarzom in trpi vsled tega molče, da ta Bienerthov eksponent nastopa dosledno proti vsemu, kar je narodno slovensko.

Vspričo tega smem smelo trditi: Ako napravi klerikalna stranka korak naprej, znači to za slovenski narod dva koraka nazaj. Klerikalna stranka mirno trpi, da baron Schwarz sme neovirano postopati proti vsakemu najmanjšemu poskusu gospodarske osamosvojitve. Schwarz da konfiscirati vsako najnedolžnejšo notico, ki se nanaša na geslo: »Svoji k svojim!« a klerikale niso doslej rekli nič besedice, s katero bi obsodili to postopanje barona Schwarza.

V najznačilnejši luči pa so se klerikale pokazali, ko so molčali kakor nemi, ko je baron Schwarz preprečil slovenskemu narodu postaviti spomenik Adamiču in Lundru. To gospoda moja, je za vas največja sramota! (Klerikale molče in nihče si ne upa reagirati.) Prijateljsko razmerje, ki veže klerikale z baronom Schwarzom, se je pokazalo tudi v dejstvu, da je klerikalna stranka vriskala od radosti, ko je Schwarz kršil avtonomijo deželnega stolnega mesta Ljubljane. (Napredni poslanci ploskajo in kličejo: Tako je!) Zelo značilno je stališče, ki ga klerikalna stranka zavzema sedaj nasproti vladi. Dr. Susteršič letos ni imel poguma, da bi v delegacijah nadaljeval započeti boj radi bosanskih kmetov, zato je odločil svoj delegacijski mandat. To kaže na to, da se je med dr. Susteršičem in vlado res vršila neka kravja kupčija in ta kupčija se je najbrže tikala zakonov o ljubljanskem statutu in občinskem volilnem redu. Zato se mi zdi, da je že blizu čas, ko bo baron Bienerth položil kožo mrtvega leva pred svojo posteljo. (Splošna veselost v zbornici.)

Govornik je nato razpravljal o razmerju med napredno in klerikalno stranko ter vzkliknil: Resnično, resnično vam povem (hrupna veselost v zbornici), da sovražite vse slovenskega naprednjaka bolj kakor 10 nemških nacionalcev.

Nadalje je govornik kritiziral malomarnost klerikalne stranke v jezikovnem oziru ter ji očital, da ničesar ne stori, da bi pripomogla slovenskemu jeziku do veljave in do pravice pri sodiščih. Končno je izjavil, da bodo napredni poslanci glasovali proti proračunskemu provizoriju. (Živahno ploskanje med napredni poslanci in klici: Bravo, živio!)

Za dr. Trillerjem je govoril grof Barbo, ki je v imenu veleposestnikov sicer kritiziral gospodarstvo klerikalne večine, vendar pa izjavil, da bodo njegovi somišljeniki glasovali za proračunski provizorij.

(Nadaljevanje v jutranjem listu.)

Telefonska in brzojavna poročila.

Iz seje odseka za zunanje zadeve v avstrijskih delegacijah.

F. — Dunaj, 29. oktobra. Odsek za zunanje in bosanske zadeve v avstrijskih delegacijah je včeraj popoldne nadaljeval razpravo o bosanskem proračunu, ki se je končala šele ob 8. zvečer. Iz debate je posebno omenjati govor češkega soc. dem. Nemecca, ki je ostro kritikalno avstrijsko upravo v Bosni in Hercegovini. Jako značilna je njegova lapidarna izjava: Avstrija je sicer Bosno in Hercegovino okupirala in pozneje tudi anektirala, nikdar pa ne kultivirala. V 32 letih ni mogla rešiti agrarnega vprašanja in ni mogla zvišati izobraževalnega nivoja prebivalstva, tako

da se danes ljudstvo seli iz Bosne v Turčijo. Govornik je nato ostro kritiziral bosansko ustavo ter bosanski proračun. Poudarjal je, da je 63% od uradništva tujece, kako noreno je kmetako vprašanje, akoravno se že toliko časa z njim bavi. Namesto da je vlada potrosila toliko za vojaštvo, bi bila s tem denarjem že zdavna lahko ugodno rešila kmetško vprašanje.

Iz delegacijskega zasedanja. — Razprava v dalmatinskih železnicah.

O. — Dunaj, 29. oktobra. Avstrijski delegacijski odsek za zunanje zadeve je imel danes sejo. Bienerth je obširno govoril o projektih železniških zvez z Dalmacijo. Opozorjal je, da je bila pri zadnjih nagodbenih pogajanjih dalmatinska železniška zveza ugotovljena v pogodbi z dne 8. okt. 1907, s katero se je ogrska vlada zavezala, oni del proge, ki teče na ogrskem terenu, graditi na lastne stroške in kot proga se je določila trasa, ki teče skozi Liko kot nadaljevanje belokranjske železnice. Avstrijska delna proga je ugotovljena z zakonom z dne 30. decembra 1907.

Ogrska vlada je to svojo dolžnost vedno priznavala, toda z ozirom na razne težkoče, tudi finančnega značaja, je do danes ni izvršila.

Med tem pa so se pojavili veliki pomisleki proti likanski železnici. Pred vsem so ti pomisleki tehnične, pa tudi finančne značaja.

Zaradi tega so se začela v zadnjem času med obema vladama pogajanja, da bi se izvršila zveza z Dalmacijo po takozvani trasi skozi dolino reke Une, katere stroške bi nosila ogrska vlada sama. Ta proga bi bila iz tehničnih ozirov boljša in bi bila tudi 50 km krajša, kakor pa proga skozi Liko. Tudi bi se na ta način izvedla zveza z Dalmacijo s programi Arzano - Pogojno in Jajce - Dolenji Vakuf.

Navzile temu, da je tudi avstrijska vlada projektu železnice skozi dolino reke Une prijazna, pa vendar niso, da bi se podaljšala železniška proga čez Metliko v Karlovec in da bi se izvedla tudi proga Ogulin - Bihać. Vsekako pa mora ministrski predsednik priznati in konstatirati, da so temu načrtu stavljeni še jako velike težkoče. Gotovo je torej, da je tudi od avstrijske vlade opuščena misel železniške proge skozi Liko in da je tudi avstrijska vlada že definitivno odločena za železniško zvezo z Dalmacijo po dolini reke Une.

Seje državnega železniškega sveta.

O. — Dunaj, 29. oktobra. Plenarna seja državnega železniškega sveta je sklicana na 9. decembra. Trije pododseki bodo imeli svoja posvetovanja 5., 6. in 7. decembra.

Češko-nemška pravna pogajanja.

G. — Praga, 29. oktobra. Včeraj zvečer se je posrečilo sestaviti posredovalni komite, ki sestoji iz odličnih čeških in nemških političnih voditeljev. Ta komite se je takoj sestel k seji ter konfiriral do 8. pred vsem o sporu radi § 42. deželnega reda, to je o razdelitvi deželnega odbora. Po končani konferenci se je zadrževalo, da upanje, da se bo vendarle dolegla sprava, še ni popolnoma izginilo. V konferenci posredovalnega komiteja se sicer ni doseglo nobeno enotno naziranje, toda upati je, da se danes položaj zboljša v toliko, ker ima načelnštvo zveze čeških deželnozborskih poslaniških klubov sejo in ker se je nadejati, da bodo v tej seji odklonjene včerajšnje zahteve čeških radikalcev in se deli preglasovati, ne da bi iz tega izvajali nadaljne konsekvence in se dali preglasovati, ne da bi dovalnega komiteja odpade do srede. Potem se bodo zopet vršila neoficijalna pogajanja glede vprašanja, če je še mogoča sprava.

M. — Praga, 29. oktobra. Težave, ki so se včeraj pojavile pri češko-nemških pravnih pogajanjih, trajajo danes neomiljene naprej. V nemškem taboru se pojavljajo glasovi, da težav niso zakrivali samo češki radikali, temveč da je teh težkoč kriv tudi dr. Krmar, kateremu to očitajo zlasti veleposestniki.

Demonstracije v Brnu.

B. — Brno, 29. oktobra. Včeraj zvečer je prišlo tu do velikih socialno - demokratičnih demonstracij. Socijalni demokrati so skušali prodreti do deželnega dvorca, vsled tega je prišlo do spopada med demonstranti in policijo. Dva policista sta ranjena, več oseb aretiranih.

Bančno vprašanje.

S. — Budimpešta, 29. oktobra. Včeraj popoldne ob 4. se je sešel ogrski ministrski svet, da se posvetuje o bančnem vprašanju. Finančni minister Lukacs je poročal, da so bile konference strokovnjakov brezuspešne. Ministrski svet je sklenil, naj stopi ministrski predsednik grof Khuen Hedervary glede nadaljnjih korakov o bančnem vprašanju v direktni dogovor z avstrijskim ministrskim predsednikom baronom Bienerthom.

M. — Budimpešta, 29. oktobra. Glede vprašanja plačevanja v gotovini je nastala jako kritična situacija. Ogrska vlada vetraja na junktimu, da je rešitev bančnega

vprašanja, zlasti podaljšanje privilegija, mogoča le, ako se ugotovi izplačevanje v gotovini. Če bi se to zadevna pogajanja, ki bodo v prihodnjih dneh pričela se med ministroma predsednikoma grofom Khuen Hedervaryem in baronom Bienerthom razdrla, je ogrska vlada primorana iz tega izvajati konsekvence in bi prišlo do demisije ogrskega kabineta. Na drugi strani pa se zopet zatrjuje in o tem piše zlasti »Pester Hirlap«, da bi posledice ne bile usodne za ogrsko vlado, ki je pri tem vprašanju popolnoma korektno postopala, temveč za avstrijsko in da bi se bomba, ki se jo je vrglo z Dunaja v Budimpešto, razletela v avstrijskem ministrskem kabinetu.

Bolezen srbskega prestolonaslednika Aleksandra.

B. — Belgrad, 29. oktobra. Včeraj izdani buletin o boleznih prestolonaslednika konstatira, da je stanje bolnika zadovoljivo. Včeraj se je napravil pacijentu na hrbtu abces, ki se je zvečer predrl. Danes se mu je napravila bula na levem licu.

Pogajanja radi rekonstrukcije srbskega kabineta.

B. — Belgrad, 29. oktobra. Med obema radikalnima strankama se vrše pogajanja radi rekonstrukcije kabineta Pasić. Največje težave dela porfelj finančnega ministra, ker je proti definitivno prevzel samo notranje ministristvo.

Bolgarsko sobranje.

B. — Sofija, 29. oktobra. Včeraj je bilo odprto bolgarsko sobranje s prestolnim govorom carjevim.

Španska in republika.

A. — Madrid, 29. oktobra. Policija je aretirala španskega republikanca, vseučiliškega profesorja Ovejuna, ki se bo moral zaradi antimilitaristične agitacije zagovarjati pred vojnimi sodiščem. Med republikanci vlada radi te aretacije veliko razburjenje.

Zanimiv Račun o pogrebu

Pred seboj imamo nad vse zanimiv »Račun o pogrebu«, katerega je izdal neki ljubljanski župni urad o pogrebu, ki je bil letošnje poletje v Ljubljani. Ta račun pa izkazuje sledeče, nad vse zanimive posamezne postavke:

I. Duhovščini:

1. Duhovniku pokopovalcu 6 K 30 v
2. Duhovnikom spremeljevalcem 4 „ „
3. Duhovniku za zvonjenje 12 „ „
4. Sveče za duhovnike 12 „ „

II. Za zvonjenje:

1. Pri cerkvi 16 „ 80 „
2. Pri trikratno zvonjenju s petimi zvonovi 16 „ 80 „

III. Za potrebnost:

1. Pri napravi mrtvaškega odra 36 „ „
2. Za porabo obleke 32 „ „

IV. Pokopališčnemu zalogu in cerkveniku pa grobarju pri sv. Krištofu:

1. Za napravo groba 10 K — v
2. Za zvonjenje in dr. pri sv. Krištofu 18 „ 74 „
3. Za porabo mrtvašnice v Leonišču 4 „ „

V. Drugim deležnikom:

1. Farnemu cerkveniku 5 K 40 v
2. Ureditelju pogreba 16 „ 80 „
3. Mrtviščnemu čuvaju 9 „ „
4. Noscem in drugemu moštvu 51 „ „
5. Za vence — K — v, za izposojene cvetlice pri odru 6 K — v 6 „ „
6. Za voščene sveče — K — v, za Millyjeve sveče 11 K 20 v 11 „ 20 „
7. Za mrtviški ogled 2 „ „
8. Za zvonjenje z mrtvaškim zvonom 1 „ „
9. Razni stroški, kolek 7 „ 26 „

Znesek 249 K 50 v

Ta s kolkom po 1 K 26 v, omenjenim pod V. 16., kolkovani »Račun o pogrebu« je tako zanimiv in poučen, da se vzdržimo vsakega komentarija. Le to še pripomnimo, da je pogreb oskrbel neki ljubljanski grobni zavod in o tem predložil svoj poseben račun.

Poslano*)

tistim, katerih se tiče.

Gosp. Mirko Čerňič, medicinec in odbornik akademičnega društva »Slovenija« mi podtika kot tajniku narodno-napredne stranke, da sem bil socialen demokrat in član »Narodne delavske organizacije«, in me pri tem še žali z opazko: »Torej celo take cvetke pogajanja radikalno nadstrankarstvo«. Izjavljam tem potom, da se je akademik Čerňič nesramno zlagal in me obrekoval, dasi za to po mojem mirnem in skoz in skoz stvarnem govoru na sestanku nar.-rad. dijaštva, kamor sem bil povabljen.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor to določa zakon.

ni imel prav nobenega vzroka. Konstatiram, da nisem bil nikdar član N. D. O., da sem ji že ob njeni ustanovitvi iz načelnih razlogov nasprotoval v »Našem Listu«, da me je glasilo N. D. O. pred dvema letoma vehementno napadlo ter mi odjelo podporo za študije in da sem bil v Trstu za svojo kritiko N. N. O. od njenega podpredsednika celo dejansko napaden. Ali si morete sedaj misliti večjo impertinentnost, kakor io je zagrešil g. Mirko Čerňič? Če je taka perfidnost častna za slovenskega akademika in odbornika »Slovenije« o tem naj sodi javnost. — Če sem pa prečel tajništvo nar.-napredne stranke, pač s tem svojega socialnega naziranja, ki ga povsod odkrito izpovedujem, nisem zatajil. To mi bo pritrdil vsakdo, kdor pozna program naše stranke. — Čakal sem nalašč s svojim odgovorom, ker sem upal, da g. Mirko Čerňič svoj neosnovani napad na mojo čast sam lojalno popravi. Tega ni storil, čeravno je moral med tem gotovo se uveriti, da mi je storil krivico. Ergo, naj si pripiše posledice sam.

Nadalje v »Dij. Vestniku« od zadnje sobote tudi neki drug gospod, ki ga dobro poznam, to stvar pogreva. Akoravno sem mu zadevo ustmeno pojasnil, pa skuša to laž vendar frukificirati za svojo kritiko narodnega radikalizma, pa menda tudi za intrige proti moji osebi. Da je vse to prej kot lojalno, mi pač ni treba naglašati. Rečem samo to: Če razni gospodje mislijo, da je tajnik nar.-napredne stranke nekaj ptiček, s katerim lahko poljubno eksperimentirajo, jih hočem o nasprotnem poučiti! In pri tem ne bom izvzemal niti — narodno-naprednih akademikov. In s tem basta!

V Ljubljani, dne 29. oktobra 1910.

3631 Vekoslav Mirak l. r.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Narodno zdravilo. Tako se sme imenovati bolešči utešujoči, mišice in živce krepčujoči, kot mazilo dobro znano »Mollovo francosko žganje in sol«, katero se splošno in v pešno porablja pri trganju po udih in pri drugih »asledkih prehlajenja. Cena steklenici K 1.90. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalozhbi po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 2 29

2½ kg samo tehta

Standard Folding

pisalni stroj iz aluminija. Ima vse moderne vrline, solidna konstrukcija.

Cena nizka. Zahtevajte cenike in razkazovanje stroja od 3205

zastopsiva »Standard Folding«

Ljubljana, Turjaški trg 4, II.

I K O Najboljša ura sedanosti:

zlate, srebrne, tula, nikelnaste in jeklene se dobijo samo pri

H. SUTTNER Ljubljana, Mestni trg.

Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška varstvena znamka I K O

Umrli so v Ljubljani:

Dne 27. oktobra: Martin Zalaznik, bivši rudar, 82 let, Radečkova cesta 11. Dne 28. oktobra: Ivan Bukovnik, krojačev sin, 6 mes., Poljanska c. 51. — Marija Stare, žena okrajnega sodnika in posestnica, 65 let, Erjavčeva cesta 16. — Franja Vidmar, žena posestnika in gostilničarja, 40 let, Karlovska zemlja 42. — Terezija Rumež, rejenka, 2 leti, Streliška ulica 15.

V deželni bolnici:

Dne 26. oktobra: Marija Jazbar, strešnica, 80 let.

Ustna voda KALODONT Zobna krema

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za Ciril-Metodovo družbo. G. dr. Emil Vašek v Postojni 10 K mesto venca prerano umrlemu tovarišu dr. Friedrichu. — Hvala!

Za Domovino. Geometra Didek Vrtil in Zupancič K 15— mesto venca pokojnemu dr. Friedrichu. — Hvala!

Meteorološko poročilo.

Viriha nad morjem 306-2.		Srednji zračni tlak 736-9 mm			
oktober	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
28.	2. pop. 9. zv.	739.2 739.2	9.0 8.0	sl. jz. slab jug	dež oblačno
29.	7. zj.	739.1	5.9	sl. vzhod megleno	

Srednja včerajšnja temperatura 8.2°, norm. 8.0°. Padavina v 24 urah 0.9 mm

Zahvala.

Ob smrti našega ljubega soproga, očeta, oziroma starega očeta, brata, svaka in strica

Andreja Milavca posestnika in mlinarja

izkazalo se nam je toliko sočustva, da se nam ni moglo vsakemu posebej zahvaliti izrekamo torej tem potom vsem skupaj svojo najiskrenejšo zahvalo.

Malne pri Planini, 26. oktobra 1910.

3598 Žalujoči ostali.

36 Zahvala. 32

Za vse izkazano srčno sožalje povodom boleznij, v smrti naše preljube nepozabne hčerke in sestre, gospe

Marije Pečenik

kakor tudi za časteče spremstvo drage ranjke k večnemu počitku, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancom našo iskreno zahvalo.

Posebej pa se zahvaljujem vsem ljubim prijateljem za tolažbe obiske med boleznijo, dalje častiti duhovščini, cenjenim gospičam, ki so nosile vence, slav. pevskemu društvu »Slavec« za genljive žalostinke ter vsem darovalcem prelepih vencev. Srčna hvala vsem!

V Ljubljani, 29. oktobra 1910.

Žalujoča obitelj Pečenik.

Zahvala.

Ob smrti našega ljubljenelega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Jvana Nep. Boltauzerja meščana in brivca

se nam je izkazalo toliko sočutja, da se nam ni moglo zahvaliti vsakemu posebej, vsled česar izrekamo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo sl. deželni zadruzi brivcev, frizerjev in lasničarjev, ter drugim darovalcem prekrasnih vencev, osobito pa slav. pevskemu društvu »Slavec«, kakor tudi vsem posameznikom, ki so v tolikem številu izkazali zadnjo čast blagemu pokojniku. Končno bodi izrečena zahvala tudi vsem gospodom dr. Staretu in dr. vit. Bleiweisu za zdravniško pomoč v času dolge bolezni.

V Ljubljani, 27. oktobra 1910.

3626 Žalujoči ostali.

Star, dobro ohranjen

klavir

se cene preda. 3611

Soteska 10, pritičje desno.

Ženitna ponudba.

Trgovec na deželi, soliden in zelo zmožen, 32 let star, prijetne zunanjosti, želi prevzeti dobro idočo očetovo trgovino in posestvo. V to svrhu išče v zakon gospodično ali vdovo primerne starosti s 30.000 K gotovine, katera bi se vknjižila

Ponudbe pod »Trgovec 30.000« na upravištvu »Sl. Naroda« 3630

Prispevki akadem. fer. društva »Sava« prosi gg. tov. blagajnika stud. tehn. J. Pirkoviča v Gradcu, tov. preglednika stud. tehn. J. Urbančiča na Dunaju, tov. odbornika M. Strela in g. I. Boleta v Pragi, da takoj odgovore na dopise prošlega tedna, oziroma izvrše potrebno.

Organizacija narodno - naprednega dijaštva. Pripravljalna dela za organizacijo narodno - naprednega dijaštva zadovoljivo napredujejo. Akademski ferijalni dijaški »Sava« je poslalo glavne točke organizacijskega osnutka akademskemu tehn. društvu »Triglav« v Gradcu in društvu svobodnimiselnih slovenskih akademikov »Sava« na Dunaju in jih v kratkem pošlje tudi ostalim narodno - naprednim akademskim društvom ob enem z vabilom na anketo, ki bo dne 5. januarja 1911 v Ljubljani napravila definitivne sklepe glede organizacije narodno - naprednega dijaštva.

V principu je vse naše dijaštvo za tako nameravano zvezo akademskih narodno - naprednih društev, obeni zbori bodo samo to še oficijalno konstatirali. In prvi korak je napravilo v tem smislu akad. tehn. društvo »Triglav«, ki se je na V. rednem obnem zboru dne 21. oktobra 1910 soglasno izreklo za vse glavne točke organizacijskega načrta, ki ga je predložilo akad. fer. društvo »Sava« v Ljubljani. Imenovalo je ob enem tudi tri delegate na anketo, in sicer gg. cand. ing. Franceta Zupaničiča, cand. med. Antona Hrovata in cand. med. Martina Ogorevca.

Ker ni dvoma, da se vsa naša akademična društva enako odzovejo, bomo v kratkem imeli novo, življeno, odkrito narodno - napredno in svobodnomiselno dijaško organizacijo.

Slavnost 35letnice akad. tehn. društva »Triglav« in I. kongres narodno - naprednega dijaštva v Ljubljani. Po nasvetu akad. fer. društva »Sava«, je sklenilo akad. tehn. društvo »Triglav«, praznovati svojo društveno 35letnico v Ljubljani ob času, ko se bo istodobno vršil tudi I. kongres narodno - naprednega dijaštva. Ti dve prireditvi bosta kombinirani gotovo sijajna manifestacija narodno - naprednega dijaštva. Da bo Ljubljana gostoljubno sprejela svoje dijaštvo, je več ko gotovo, posebno, ko bo znalo naše dijaštvo povrniti usluge narodno - napredne Ljubljane ravno s tem, da bo s svojim kongresom položilo temelj za delovanje zvesto našim narodno - napredni ideji.

Pred tednom smo v tej razpravi predložili skodo, ki izvira iz nejasnega političnega programa pri radikalnih. Iz navedenega je izhajalo jasno, da je treba točno fiksirati svojo stališče nasproti vsem javnim vprašanjem in da se ne sme prezreti nobenega naših socialnih faktorjev.

Težaven položaj, v katerega je zabredel nar. radikalizem vsled pomanjkljivosti svojega programa, je izsilil končno na III. nar. rad. sestanku v Ljubljani priznanje, da je bila velika napaka nejasnost v političnem oziru in kot odmev tega klika je g. Brunčkova izjava v dijaškem almanahu za l. 1910/11: **Političnemu vprašanju moramo posvečati večjo pozornost.** Politično nadstrankarstvo nam ne sme biti istovrstno z brezbriznostjo napram dnevi in svetovni politiki. To smer povdarjam: in pri vsem idealizmu ne smemo izgubiti realnih tal pod nogami.

Vsa radikalna kriza nam potrjuje prepričanje, da je treba jasnega političnega programa.

Program? Ali je svobodnomiselni potreben program, ali ga sme in more priznavati?

Prijatelji, pustimo vse abderitsko teoretiziranje, v tej točki posebno uvažujemo željo g. državnega poslanca Hribarja, ki je pisal akad. fer. društvu »Savi« k njenemu zadnjemu obnemu zboru, naj bi društvo vzgajalo svoje člane k realnemu delovanju.

Kam je radikalce privedla teoretična »absolutna narodnost«, »nadstrankarstvo« in verska indiferentnost, vemo, zato pa postavimo na mesto nepraktičnega filozofiranja realno delo, ki se ozira na sodobne razmere in potrebe. V tem je materijalizem potreben. Če bomo upoštevali to, tedaj bo stopilo narodno-napredno dijaštvo kot nov odločilen činitelj na pozorišče in popravilo ne samo to, kar je samo zamudilo, ampak tudi to, kar je potrebno, da dobe klerikalci med dijaštvom ekvivalent, kajti, to je treba pibiti, radikalci v tem oziru nikakor ne zadostujejo. Kot politična organizacija klerikalci presega »nadstrankarske« radikalce, tam je »vera« bojni klic, tu je versko vprašanje »noli me tangere« tam v obeh teh točkah skrajna odločnost, tu radikalni indiferentizem in cinizanje.

V tako važnih stvareh je brezbarvenost škodljiva, da usodna, in v

posamejnih bomo ravno ti dve točki še do konca prerodili.

Sedaj pa k vodilnim mislim našega načrta! Filozofične spekulacije in razmotrivanja o individualizmu, socialni integraciji, potrebi organizacije, filozofičnemu liberalizmu in njegovih praktičnih reformah ne bomo sedaj, pač pa na kongresu obravnavali, ker tu pride pač le praktična stran v poštev.

Povdarjati potrebo programa, se mi zdi, bi se reklo, nositi sove v Atene. Dobro pravi v tem oziru knjižica »Iz naroda za narod«: »Evidentno je, da procvita in res deluje lahko le ono društvo, v katerem so združeni člani enakih ali sličnih nazorov. Neka temeljna načela morajo pripisovati vsi društveniki, ako si žele skupnega delovanja, sloge, v teh temeljnih nazorih mora vladati v društvu. Nastopiti moram na tem mestu proti onim, ki trdijo, da je mogoče vstrajati in delovati v društvu, ki ne zahteva od svojih članov druge prisoge, kakor da so n. pr. Slovenci. V takem društvu ni resnega dela in tudi ni mogoče, ker ločijo člani temeljna vprašanja, ki jih razdeljujejo v več taborov in strank in ovirajo vsak razvoj. Ne maram žaliti nikogar, ne očitam posameznikom ničesar — a ovira jih le ena hiba, ki jo ima društvo kot tako — njega istinita brezbarvnost.

Treba je torej članom društva skupnih temeljnih načel, po katerih naj se uravnava vse društveno delovanje. Jasno je, da morajo ostati ta skupna temeljna načela nekaj trajnega, sprejeti jih mora društvo kot smer svojega delovanja — društvo mora imeti program.

Da se s programom utesnuje morda svoboda individua, je napačno mnenje, saj more eksistovati pri nas le relativna svoboda in ta je tem večja, čim jasnejše poznamo svoje razmerje do vse okolice. Kot člani družbe se moramo podrediti gotovim konvencionalnim navadam, socialna integracija je neobhodno potrebna. In drugič vemo, da so socialne skupine toliko trdnjše, kolikor več interesa imajo na skupnosti. Ta interes se pa večja tedaj, če dobimo kar največ točk, v katerih moremo skupno nastopiti.

Socialna družba, ki ni sezidana na enakem prepričanju svojih članov, je slaba, nestalna in vsak hip v razpadu. Vse je le umetna zgradba, ki bi se vsak trenutek lahko razdrla, če bi je ne držali skupaj zunanji vplivi. Vsako resnično socialno združenje pa je globoko utemeljeno in notranji potrebnosti in ne umetna sredstva, ampak naraven razvoj je ona vez, ki druži posamezne člane.

Ne brezprogramna svoboda, ampak obširen, dasi ne malenkosten program je pogoj uspešnega delovanja. Če z razvojem celote pride potreba program razširiti ali premeniti, kajpada tu ni nobene druge zapreke, kakor privoljenje večine, kajti program ni nad družbo, ampak družba nad programom.

Kar smo dosedaj govorili o posameznih skupinah, to velja tudi o zvezah teh primernih skupin. Tok današnjega časa nas sili do organizacije, če hočemo uveljaviti svoje nazore in zahteve in ker vlada pravica močnejšega v vsej prirodi, je naravno, da imajo večje organizacije več upliva, kakor pa majhne in najsi bodo še tako dobre.

Ni težko uvideti potrebo tudi po celotni organizaciji vsega narodno-naprednega dijaštva, zlasti ker nas že vsakodnevni dogodki silijo k temu.

Predno pa preidemo na pogovor o organizaciji sami, hočemo navesti ona temeljna načela, na katerih bomo zgradili svojo »Organizacijo slovenskega nar. napr. dijaštva.« Ker bomo o praktičnem izvajanju svojih principov govorili pri namenu O. s. n. n. d., zato bo obsegal program samo glavne teze, ki nastajajo iz našega nacionalnega, političnega, kulturnega, socialnega in svetovnega naziranja. Gibati se mora v glavnem kajpada okrog naših, dijaških vprašanj in polj, v katera lahko vsled svojega stališča posegamo.

Ker je program le z malimi besedami orisana ogromna vsebina, zato je vsakemu posameznemu vendarle še mogoča velika prostost v tem okviru, prostosti in svobode brez okvira pa sploh v urejenih razmerah ne more biti.

Program, kakršen se bo predložil enki v predsankcijo in katerega je izdelal »organizacijski odesk akadem. fer. društva »Sava«, je glede političnega vprašanja sledeči:

§ 1. O. s. n. n. d. hoče organizirati slovensko dijaštvo na temelju nacionalizma, svobodnomiselnosti in demokratizma, da ga usposablja za narodno, kulturno in zlasti za poljudno delo. Končni smoter »Organizacije nar. napr. dijaštva« pa je povzdigati duševne izobrazbe in vzgoja volje pri vsem slov. dijaštvu in narodu, da dobimo za naše principe polnočno inteligenco, probujemo ljudstvo in disciplinirane člane, kakor značajne voditelje slovenskih narodno-naprednih strank.

Če smo dosedaj odklanjali »nepolitičnost« samo veld njene nepraktičnosti, kar je v realnem življenju pri polno razvitih ljudskih sploh nemogoča, moramo je sedaj zavreči tudi iz tega umstvenega »mloga«, ki smo ga mi poudarjali že vsaj 6 let in ki ga berem tudi v dobri razpravi g. Ksena »Še enkrat dijaštvu v preddraku« (»Zora«, 17. letnik, št. 1.): »Res je, da se more izobražene le po treznem premisleku odločiti za politično stranko, a ravno tako gotovo tudi kak akademik lahko spozna načela te ali one stranke za prava in potem je njegova dolžnost, da jo podpira v kolikor mu to dovoljujejo stanovski oziri. Nesmisel pa je, da bi smel biti šele starejšina pristaja stranke; starejšina postaneš čez noč, do resnega političnega prepričanja pa se ne povzpneš mahoma.«

Strah, da bi se v stranki kdo ne mogel dosti svobodno in času primerne razvijati, bo pa odpadel v istem hipu, ko bo zdrava in nezavratna mladina kontinuirajoče nosila novih idej v stranko. Če se je dozdej večjih stranka instinktivno branila »mladinskih« idej, ni to konservativnem stranke, ampak nezaupanje do naraščaja, ki se je že večkrat in posebno v zadnjem času izkazal kot nezmožen prenavljati stranko. Zakaj je pa te nezmožnosti krivo doslej propagirano »nadstrankarstvo«, govorimo prihodnjič.

Sloenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda Gramofone

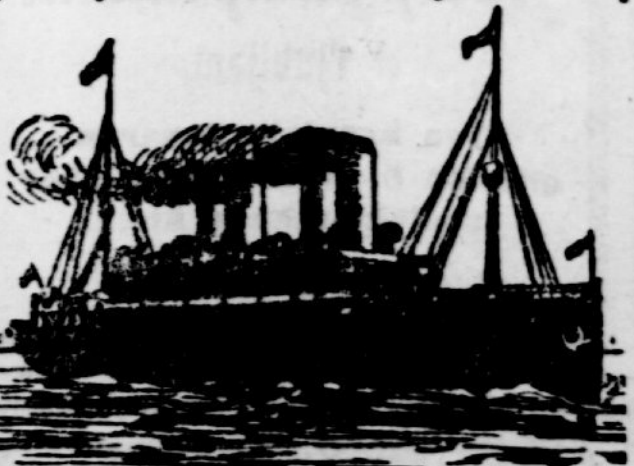
Ravnokar so došle najnovejši slovenske plošče
a K 350. — 1000 igel K 2.— 2514

Seydlin

Najbolje za zoba

Izvrstna prilika za potovanje Ameriko je in ostane z novimi parniki

velikani:

Kaiserin Auguste Victoria.	25.000 ton
Amerika	24.000 "
Cleveland	20.000 "
Cincinnati	20.000 "
Pres. Lincoln	20.000 "
Pres. Grant	20.000 "

Brezplačna pojasnila daje
FR. SEUNIG
Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 28.

Dalmatinska vina

nova in stara, najboljših vrst, belega, črnega, opala (šiljer) in tropinovega po jako povoljnih cenah razpoloža v vseh količinah 3265

Anton Mlikotin
posrednik vinogradov in velerčec z vinom
Kaštel - Lukšić, Dalmacija.

Stampilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
gravir in izdelovalnik
kavčkovih stampilij
Ljubljana, Sv. Petruc. 6.
Ceniki franko.

OLLA
specialiteta gumi
po današnjem stanju
»nanesti dokaz«
najboljši GUM.
Dobiva se po vseh
lekarnicah in
drogerijah.

Zahtevajte, da Vam Vaš dobavitelj da OLLA in ne daje si manjvrednih posnetkov za isti denar kot OLLA hvaliti za »ravno tako dobro blago«.
Ilustrovan, poučen in originalen cenovnik z navedbo prodajališč zastoj od trgovnice za gumi OLLA na Dunaju št. 300, Praterstr. 57. 1000

Hotel Liburnija

(Narodni Dom) v Voloskem
edini popolnoma slovenski hotel v letišču
Opatija,
stoji ob državni cesti v bližini postaje električne železnice. Preskrbljen je z vodovodom in električno razsvetljavo. Sobe imajo krasen razgled na morje. V hotelu je restavracija z izvrstno kuhinjo. Točijo se znamenita istrska in dalmatinska vina.
Cene zmernne. 1949
Priporoča se
Marija Medved, zakupnica.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir. 2815

Kg. sivega, dobrega, puljenega 2 K; bolj-sega 2 40 K; prima polbelega 2 80 K; belega 4 K; belega puhastega 5 10 K; kg. večinega snežnobelega, puljenega, 6 40 K, 8 K; kg. puha, sivoga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prsi puh 12 K.
Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavicama, 80 cm dlj, 60 cm šir, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 3 50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir, 12 K 80, 14 K 80. Raspoloža se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neupajajoče se vrne denar.
Natančni cenovniki gratis in franko.
S. Benisch, Dešenice št. 767, Češko

Svoji k svojim! Narodna tržnica!

Milko Krapeš

urar in trgovec
Ljubljana, Jurčičev try št. 3.
Ustanovljeno leta 1852.
Cenj. občinstvu priporočam svojo bogato zalogo
stomahkih in žepnih ur,
uhanev, prstanov in verižic.
Osobito sedaj ob priliki božiča in Novega leta, namenil sem se prodajati dobro blago po izredno nizki ceni.
Popravila točno in ceno!
Za vsako popravilo ali popravilo stroja jamčim 1 leto.
Dobra tiskalstva in poljske gube.

Izvežban žagar

na vodno žago (venecijanarce) dobi takej stalne službe pri Ivanu De-ljaku, tovarna pohištva v Solkanu pri Gorici. 3502

Pravo 3176

vinske sode

nekaj skoro novih, iz trdega lesa od 56—100 l, od 400—650 l, in od 900 do 3000 l prodaja po nizki ceni
F. CASCIO
Lingarjeva ulica št. 1. Zraven škofije.

Več hiš in vil

in 3465

večje posestvo

ter

hiše z gostilno

in koncesijo v sredini mesta
imam napredaj.
Povpraša se pri Petru Mateliču, Škofijska ulica št. 10.

Vinko Majdič

vaijčni mlin v Kranju
(Kranjsko).

Največja proizvodnja priznana naj boljših pšeničnih moka in krmičnih izdelkov, ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in dajo kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gospode pekarske mojstre neprecenljive vrednosti.
Zastopstva in zaloge: 28
V Ljubljani: Podgrada, Trnovem, Kotevju, Trzin Gorici, Celovcu, Beljaku, Solcanu, Imostu, Tridenu, Zadru, Spjelu, Erogrovem, Kotoru, Sarajevu in Palju.
Brzjavi: Vaijčni mlinu, Kranj.

Od leta 1868 se

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo

in ga priporočajo odlični zdravniki, skoro v vseh evropskih državah z odličnim uspehom uporablja proti

vsake vrste izpuščajem

zlasti proti kroničnim lišajem in paraz. izpuščajem, dalje proti rečeti na nosu, očiščam, potnje neg. tesniam na glavi in v bradi. Bergerjevo kotranovo milo ima v sebi 40 odstotkov lesnega kotrana in se razlikuje bistveno od vseh drugih kotranovih mil, ki se nahajajo v trgovini. Pri polnih boleznih rabite jako uspešno

Bergerjevo kotranovo žvepleno milo.

Kot blažje kotranovo milo za odpravljanje vse nesnage s polti,
proti spajčanjem na polti in glavi pri otrocih, kakor tudi kot nezadovoljivo kosmetično milo za umivanje in kopanje za vsakdanjo rabo služni

Bergerjevo glicerino-kotranovo milo,

v katerem je 35 odstotkov glicerina in ki je parfumirano. Kot odlično sredstvo za glavo se rabi dalje z izvrstnim uspehom

Bergerjevo boraksovo milo

in sicer proti ogrcam, ogorenju, pogam mozoljem in drugim neprilicnim kož.

Cena komada vsake vrste z navodilom o uporabi 80 vin.

Zahtevajte po lekarnah in zadenih trgovinah izključno Bergerjevo kotranovo milo in se pazite na poleg stoječo varstvo enaimiko in na polegstoletni firmni podpis G. Heli & Co. za vsaki etiketi. Odličen in čist dizajn na Dunaju 1843 in z zlato svetiljo na svetovni razstavi v Parizu 1900. Vsa druga medic. in higien. mila znane Berger so naštetja v navodilu, ki se prileže vsakemu milu.

Na dobolo:
G. Heli & Comp., Dunaj, L. Sibirstrasse 1. V Ljubljani se dobiva v lekarnah: Milan Lousteck, Ph. Mr. Josip Čizmar, J. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem. 1075

Lasne vpletke

(kite)

dolga preveza . . . K 5.—
polodolga preveza . . . 7.—
kratka preveza . . . 9.—
veča . . . 12.—
nežne svetle (blond) in sive 20%, dražje priporoča

S. Strmoli,

brivce in lasničar,
Ljubljana, Pod Frančo št. 1,
(vzravn čevljarstva mesta).
Iskaje vsa lasničarska dela s klanje in okrasje. Cena za delo kile 3 K. Kupuje zmešane in rezane temne lasce po najvišji ceni. 1164

pekarija

blizu tovarne, v kraju, kjer je veleindustrija. Natančneje v odvetniški pisarni
dr. V. Schweitzerja v Ljubljani.

Kako si upaš mi prinesiti kaj drugega,
nego preizkušeno dobri
„Ottoman“-cigaretni papir ali stročnice.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani,
največja slovenska pivovarna, priporoča svoja svetla in črna piva.

1464

Ravnateljstvo v Laškem trgu.

Plačilnega markerja

slovenca, z dobrimi spricjavali, sprejme
večja kavarna v Ljubljani.

Vpraša naj se v upravnistvu tega lista. 35

Kupi se takoj

majhna trgovina

s koncesijo za žganjetoč.

Plača se takoj. Posredovalci izključeni.
Ponudbe pod „Trgovina“ in
upravnistvo „Slov. Naroda“. 3549

V trgovino z mešanim blagom
se sprejmejo takoj

trgovski pomočnik

vajenec in vajenka.

Ponudbe na upravnistvo „Slov.
Naroda“. 3598

Ženitna

ponudba!

Mlad trgovec na deželi se želi po-
ročiti z gospodično ali vdovo brez
otrok, ki bi imela nekaj premoženja.

Samo resne ponudbe s sliko naj
se pošljejo pod šifro „A. Z. 10“ na
upravnistvo „Slov. Naroda“.

Tajnost zadržana, 3600

Enonadstropna, lepa

hiša

na državni cesti v bližini Ljubljane, v
kateri se nahaja stara, v dobrem glasu,
dobro ideoča gostilna

je na prodaj

in se lahko pod jako ugodnim pogojem
tako prevzame. Kupec ne potrebuje
veliko denarja. Naslov pove iz prija-
znosti upravnistvo tega lista.

Pozor trgovci!

Zaradi pomanjkanja prostorov in
opustitve te stranke, se večja partija
dobro sortirane kuhinjske in druge
omejitane

posode

veliko pod tovarniško ceno skupno
proda. — Naslov pove in ponudbe
sprejema upravnistvo „Slov. Naroda“.

Nedosežno

+ Najnovejša
ameriška iznajdba +

Higijensko gumasto blago za moške.
Porabno na leto, K 4-00.
Čez 2 milijona kosov prodanih v kratkem času.
Higijensko gumasto blago za ženske.
(Varstvo žensk.) Priporočili najprvi zdrav-
niški strokovnjaki, porabno na leto, K 2-00.
Kdor pošlje denar naprej (tudi pisarne
známke) mu pošlje diskretno in poštino
prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja

+ H. AUER +
tvarnica za gumasto blago.
Dunaj IX/2, Hundsdorferstrasse 2-4.

Dobivajo se povsod.

so vendar najboljši!

Dobivajo se povsod.

Ljudevit Borovnik
puškar v Dorovljah (Fer-
lach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušek za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, sprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene,
vračilnici in od mene preizkušene. — Ilustre-
vani ocniki zastoj.

Dragoceno
knjižno popolnoma zastoj

dobi vsak
kdo se
obrne na
nas in do-
prina-
Samo to
žrtev sa-
mo zato, da tr-
peče občinstvo
opozorimo na
blagoslovljeni
uček elektri-
čnega zdravilje-
nja.
Mnogo bolnikov
še ne ve, da
imamo v galvan-
ski trajni

elektriciteti sredstvo, s katerim se uspešno
pobija splešna živčna oslabeleost, revmatizem
in glavobol, pomanjkanje spanja, potrtost,
ohromelostno stanje, nevralgija, motenje pre-
bave vsled nervoznosti, malokrvnost, oslabe-
losti vseh vrst, najrazličnejše ženske bolezni
itd. itd.

Svoj zdravilni način smo popisali v
zanimivi brošuri in jo pošljemo vsako-
mur, kdor se na nas obrne

gratis in franko

brez vsake odgovornosti.

Se nikoli se ni v Avstriji tako dragoceno
poučna knjiga občinstvu nudila popolnoma
zastonj.

Elektro-terapevtska ordinacija

Dunaj, I. Schwargasse 1.

Mezzanin Abt. 2.

3277 29/X 1910.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na

Elektro-terapevtsko ordinacijo

na Dunaju, I. Schwargasse

1, Mezzanin Abt. 2

Prosimo pošljite mi knjigo:

„Razprava o moderni elek-
tro-terapiji“

gratis in franko.

Ime:

Naslov:

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove,
za pohištva in za pode.

Steklarski klej

(hit) priznane in strokovno
preizkušene najboljše.

Karbolinej

prve
vrste

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

283

domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann
v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firnežov, lakov
in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Gospodična

dobra prodajalka, ki bi hotela v Zagreb
naj pošlje svojo ponudbo s fotografijo
na naslov D. Leskovec, trgovina
delikates, Zagreb. 3582

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino 3093

Kuč

najboljše sredstvo.

4 steklenice (5 kg) franko K 4.—

Br. Novakovič, Ljubljana.

Ústřední banka českých spořitelů

podružnica v Trstu,

Piazza del Ponterosso 3.

obrestuje

■ vloge na knjižice 4% ■

■ premijske vloge 4% ■

■ vloge v tekočem računu ■

■ po dogovoru. ■ ■ ■

Poštne položnice se pošljejo na željo
zastonj.

Bančni posli vsake vrste.

2642 Vadija in kavcije.

Najnovejša trgovina klavirjev
G. F. Jurásek,

prvi in edini česko-slovenski uglaše-
valec klavirjev in trgovec v

Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 62 a, I. nadstr.

s 1. novembrom pa na Poljanski cesti
št. 13, kjer poveča svojo zalogo.

Priporočajo se klavirji,
pianini in harmoniji ne-
presežni po dobri kakovosti
glasu in solidni sestavi, edi-
nole slovenski izdelki

od 450 K višje, harmoniji pa
od 150 K višje. Vsa v to stroko spadajoča
popravila kakor tudi uglaševanje vseh siste-
mov klavirjev izvršuje po jako nizkih brez-
konkurenčnih cenah. Imenovana trdka vzame
stare klavirje v račun za najvišje cene, ako
se pri njej kupi nov klavir. Za vsak pri njej
kupljen instrument jamči imenovana trdka
10 let. »Glasbeni Matici« in drugim sloven-
skim zavodom uglašuje klavirje edino

koncesionirana trdka Jurásek.

Mesečna soba

3550

s posebnim vhodom, lepo opravljena,
se odda takoj ali za 1. november v
Križevniški ulici št. 7, II. nadstr.

V nojem se odda

lokal za trgovino ali obrt

v Idriji št. 318. — Natančneje se
izve pri društvu „Sokolski dom“
v Idriji. 3554

Nova hiša

z vrtom in dvema stavbščema je
naprodaj v Ljubljani, Kopališka
ulica 12.

Poizve se v isti ulici št. 4 ali pr
lastniku T. Korbarju v Cerknem,
Goriško. 3520

Elegantno stanovanje

v vili Nunska ulica 17 v visokem
prtiljeju s 4 sobami, verando, kopalno
sobo, z vsemi pripadki in uporabo vrta
se odda — takoj — ali pa
za februar 1911. 3595

Vpraša se v stavbni pisarni
Filipa Zupančiča, mestnega stav-
bniha, Šubiceva ulica 5.

Stavbišče

okroglo 1000 kvadratnih sežnjev, poleg
državne ceste v neposredni bližini ko-
lodvora na Jesenicah (Gorenjsko) se pod
ugodnimi pogoji takoj proda.

Pojasnila daje: Ivan Plahutar,
p. d. Zavelejšina na Savi št. 1, pošta
Jesenice - Fužine. 3552

Sukna

in modno blago za
obleke priporoča
Karel Kocian
tvarnica sukna v
Humpolcu (Česko).
Vzorci franko.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 48.912.797 — Inplačano odškodnino in kapitalije K 100.356.800

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Van poljska dajet
čigar pisarne so v
lastnej bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah
Škode cenjuje takoj in najkulantneje
Uziva najboljši sloves, koder posluje

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podporo v narodne in obcnokoristne
namene.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavica K 5.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 444.000 kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

priporoča promese na

K 18.

Žrebanje

Glavni dobitok

K 300.000.

Dunajske komunalne sročke

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dve vloge po čistih 4 1/2 %

Zenski vestnik.

Zakaj se manjša število zakonov.

Malthus je trdil, da se sorazmerno z zboljšanjem blagostanja, mešče itd. večja tudi število zakonov. Tej trditvi so dolgo verjeli, dokler ni letos profesor Lujo Brentano v »Economie Journal« s številkami dokazal, da ta Malthusova teorija ni bila prava.

Navzlic temu, da se se mešče in blagostanje v civiliziranih državah v poslednjih letih znatno zvečale, vendar je število sklenjenih zakonov od l. 1873. padlo v Veliki Britaniji, Irskem, Ruskem, Ogrskem, Srbskem, Italiji, Združenih državah, Chile, Urugvaju in avstralskih državah. Med temi imati dve državi — Anglija in Združene države severnoameriške — razmeroma jako dobro situirano prebivalstvo; posebno delavstvo je tam dobro plačano, boljše nego povsod drugje, vendar pa število zakonov pada.

Prof. Brentano poiskuje poiskati vzroke tega pojava. Predvsem navaja kot vzrok to, da se mora mož dalj časa pripravljati na svoj poklic. Mož doseže danes mnogo poznejše zagotovljeno eksistenco, nego v prejšnjih časih in vsled tega se mora tudi še le pozneje ženiti in ravno zaradi tega, ker se pozneje ženi, ima več izkušenosti, večih trpkih, opazuje svet kritično, pa tudi žene, vsled česar se ne odloči tako lahko za zakon, kakor mlad in neizkušen mož.

Drugi vzrok, da se število zakonov manjša, je vedno naraščajoče stremenje po udobnem, komfortnem življenju. Mož, ki je dalj časa živel sam z razmeroma zadostnimi visokimi prejemki, si je mogel dovoliti zabave, potovanja in druge prijetnosti življenja. Nered se torej odloči, da bi te dohodke delil s rodino, da bi z ozirom na rodino skromnejše živel.

Tretji vzrok je okolščina, da se sorazmerno z zviševanjem mešče pojavlja tudi splošna draginja. Danes je vzgoja večje rodine spojena z velikimi žrtvami od strani roditeljev.

V boljših družabnih krogih imamo razven teh vzrokov tudi še ta vzrok, da imata dandanes mož in žena v teh izobraženih krogih o zakonu mnogo več iluzij, nego prej, in da se oba bojita razočaranja. Pri višji duševni izobrazbi imata tudi oba višje zahteve. Skratka, oba le težko najdeta bitje, ki bi se jima tako zelo priljubilo, da bi hotela z njim svoje življenje za vedno združiti, in vsled tega dajejo prednost celibatu. Brentano pravi, da bo število zakonov nazadovalo v tej meri, v kakoršni bo narod napredoval v civilizaciji.

Nadaljni vzrok — posebno v velikih mestih — so razne naprave, ki omogočajo neoznjenemu možu, da živi prijetno in da v nobenem oziru ne pogrša žene in družinskega življenja. Je cela vrsta mož — pravi Brentano — ki se s temi prijetnostmi samskega življenja popolnoma zadovolje in ne hrepenijo po zakonu.

Kakor poslednji, a ne najmanj važni vzrok za zmanjševanje števila zakonov pa navaja Brentano izpremenjene vzajemne odnose med možem in ženo v civiliziranih državah. Stališče žene se je tekom let izpremenilo, prejšnja moževa sužinja je postala njegova tovarišica in obenem konkurentka. S tem je pa odpadel v mnogih slučajih glavni vzrok, ki je ženo silil v zakon — gospodarska odvisnost žene. Ženi, ki se v zakonu ne preskrbi takorekoč za življenje, se ne mudi tako zelo, da se omoži, kakor deklica, ki je prisiljena, da se omoži, ker sicer sploh živeti ne more. Gospodarsko neodvisna žena se zakona boji, ravnotako kakor mož. Tudi za njo znači zakon nekako omejitve, omejitve njene svobode in samostojnosti, na katero se je navadila. Tudi ona opazuje moža nekoliko bolj kritično. Kakor za mnoge može, tako je tudi za mnoge žene izgubilo zakonsko življenje vse one prijetnosti in vabljivosti, ki so se navadno slikale s tako poetičnimi barvami. Splošno stavi današnja inteligentna žena večje zahteve do zakona, nego mož, vstopi v zakon z mnogo večjimi iluzijami, in vsled tega je večkrat nego mož razočarana in v zakonu nesrečna.

Avstrija, torej tudi Kranjsko, še ni med onimi državami, v katerih se je število zakonov zmanjšalo. Narobe: v Avstriji in v Nemčiji se je število zakonov zvišalo. To dejstvo pripisuje Brentano izpremenjenim gospodarskim razmeram. Naše dežele se kakor Nemčija izpreminjajo iz poljedelskih v industrijske. Prebivalstvo zapuša rodno grudo in se seli v mesta, da si poišče dela v tovarnah. Delavec v mestu se mora prej oženiti nego poljedelec, ki je vezan na sto in sto ozirov. In vsled tega se število zakonov v Nemčiji in pri nas viša.

Na Angleškem pa, kjer je ta izpremena v industrijsko državo že davno končana, učinkuje zboljšanje gnojn razmer med delavstvom na število zakonov ravnotako neugodno, kakor med takozvanimi višjimi krogi.

V civiliziranih državah mislije prebivalstva ni ugodno za zakon. Povsod, v vseh krogih, se nekako boje zakona. Pesimisti celo trdijo, da splošni razvoj prispe končno k temu, da se zakon sploh odpravi kot institucija, s katero ni nihče zadovoljen. Apostoli altruizma se pa boje tega konca in odvrtačo može in žene, naj ne hodijo še nadalje po tem potu, po katerem se mora uničiti vse družinsko življenje in ves družabni red. Dozdeva se nam pa, tudi zgodovina to dokazuje, da bo zakon vendarle premagal to krizo in da ostane še vedno najboljša forma za skupno življenje moža in žene, in da sedanje egoistično stališče moža in žene ni pravo.

Z. Vzgoja poljedelskih učiteljc na Pruskem. Prusko ministrstvo se je pred kratkim pečalo z vprašanjem, kako preurediti vzgojo poljedelskih učiteljc. Ustanovilo se je šestmesečne strokovne tečaje. Če ženska konča ta tečaj, mora eno leto praktično delovati, na to pa absolvirati eno poskušno leto na kaki poljedelski gospodinjski šoli. Na to dobi šele sposobnostno izpričevalo. S tem se brez dvomno povzdigne nivo ženskega dela v poljedelstvu. V Magdeburgu se je že vršila prva skušnja. V svrhu praktičnega izpita gredo eksaminatorji v prostore za kuretnino, v mlekarino in na vrt. Ministrstvo je izdalo tudi ukaz, da se le take dijakinje sprejme na poljedelske ženske šole, ki so dokončale najvišji razred popolnoma razvite dekleške šole.

Z. Stletna dijakinja. Ohio State University v Kolumbu v Združenih državah severnoameriških ima v tem semestru med svojimi poslušalkami Stletno dijakinjo. Imenuje se mrs. Amy D. Winship in je vdova po bogatem fabrikantu. Smatrajo jo za eno izmed najinteligentnejših žensk v Nuyi in je igrala prej v ženskem gibanju vodilno vlogo. Pred štirimi leti, v starosti 76 let je presenčila svoje sorodnike z vestjo, da se hoče posvetiti univerzitetnemu študiju. Šele v tem semestru je mogla svojo namero izvesti. Napravila je sprejemno skušnjo na kolumbijski univerzi in poslušala literaturo, jezike in filozofijo. Tudi koncem semestra je napravila vse izpite. Študirati hoče štiri leta ter obiskovati še nekatere posebne znanstvene kurze. Ima pač veliko zaupanje v svojo življensko moč.

Z. Dolarska princezinja vzela kočijaža. Mesto Danbury ameriške države Connecticut je zelo razburjeno. Meščani so namreč izvedeli, da je najbogatejša dedinja gospodična May Baileyyova, milijonarjeva hči, že nekaj tednov tajno poročena, in sicer je njen soprog popolnoma priprost kočijaž. Mlada dama ni samo bogata, temveč tudi izobražena. Studirala je žensko vsenčistišče in napravila akademski izpit. Razventega je pa še lepa, tako da ni manjkalo častilcev. Starši so jo obdali z vsemi mogočimi udobnostmi. Imela je tudi svoje posebno služabništvo, med temi je bil tudi lep kočijaž, Irec Patrick O'Connor. Med tem in njegovo gospodaričo se je vnela ljubezen, o kateri ni nikdo niti slutil. Kakor je v Ameriki običajno, je ta dolarska princezinja sama s svojimi služabnicami in služabniki potovala. S tega potovanja je pa zopet popolnoma po ameriški svoji materi sporočila, da se je v Londonu s svojim kočijažem poročila. Novoporočena se hočeta po povratku s svojega potovanja naseliti na svoji farmi na deželi. Tja je odšla tudi njena mati, kateri vsled hčerine poroke nič več ne ugaja bivanje v boljši družbi.

Z. Slovanskim ženam. Še vedno se nahajamo v jubilejskem letu družbe sv. Cirila in Metoda. Ravno to leto naj bi pokazalo, kaj zmore slovenske napredno ljudstvo za šolsko izobrazbo naše dece. In kdo je bližji deci, nego žena, kdo boljše pozna potrebe in zahteve dece, nego žena, mati. Kateri slovenski ženi ne krvavi srce, če vidi, da se tam na severnih in doli na južnih mejah izgublja naša deca, ter se utaplja v nemškem in laškem morju. Katera slovenska žena ne bi hotela pomagati in po svojih močeh prispevati, da se reši ta naša slovenska deca, da se dovede ta napol izgubljena deca zopet v naročje svoje slovenske matere. Zatorej pa, slovenske matere, slovenska dekleta, prispevajte, nabirajte od hiše do hiše, od človeka do človeka v tem jubilejskem letu za našo dično šolsko družbo. Vsak krajecar, ki ga naložite v to svrhu, bo obrodil tisočkrat sad.

Z. Ženska bančnica ravnateljica. Ravnateljstvo denarnega zavoda »Progressus« v Maros - Illye je imenovalo gospodično dr. Eleonoro Leményi za ravnateljico tega bančnega zavoda.

Z. Stanovanjsko nadzornico nastavijo v Halle na Nemškem. Občinski svet je namreč to pred kratkim sklenil.

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
F. HATI
Pred škofijo štev. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najboljši čevlji
sedanjosti.
Cene brez konkurence!
Edina zaloga le pri tvrdki
I. KEBER
(pri zlatem čevlju)
Ljubljana, Stari trg 9.

Ustanovljeno 1845. Ustanovljeno 1845.
Edini zavod v Ljubljani
za kemično čiščenje obleke in zastorjev, barvarija in likanje sukna na par.
JOS. REICH
Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Važno! za Važno!
gospodinj, trgovce in živinorejce.
Kuhinjska in najcenejša potrežba
za droge, kemikalije, zelista cvetja, korenine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine kirurškega obvežila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega rumu in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in soli za kopel. Oblastv. konc. oddaja strupov.
Za živinorejce
posebno priporočljivo: grenka sol dvojna sol, soliter, ocojan, kolmez, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.
Drogerija
ANTON KANC
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupuje po najvišji ceni razna zelista (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd.

AVG. AGNOLA
v Ljubljani, Dunajska cesta 21.
Velika zaloga
steklenine, porcelana, svetilk, zrcal, šip, kozarcev, vrčkov
I. t. d.
Gostilniška in kavarnarska namizna posoda
po najnižjih cenah.

Dva mizararska pomočnika
sprejme takoj 3518
Filip Lazar, mizar na Jesenicah, Gorenjsko.

Nič ne pomaga!
Moji gramofoni in godbeni avtomati so le najboljši
A. RASBERGER
Ljubljana 3067
Sodnijska ulica št. 5.

Čisti samo s
Globus
čistilni izvleček
Najboljše čistilo za kovine na svetu.

V Ameriko in Kanado
pripravna, cenena in zanesljiva vožnja
Cunard Line.
Odhod iz domačega pristanišča Trsta:
Saxonia, 8. novembra 1910.
Pannonia, 15. novembra 1910.
Ultonia, 29. novembra 1910.
iz Liverpoola: 1515
Največji in najlepši parniki sveta.
Lusitania 5. novembra, 17. decembra 1910
Mauretania 19. novembra, 10. decembra 1910.
Pojasnila in vožne karte pri
Andr. Odlessek
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.
Vožna cena Trst-New York III. razred K 180 za odraslo osebo z davkom vred in 100 K za otroka pod 10 leti z davkom vred.

Henrik Lanz Mannheim.
Največja tvornica
lokomobil
na kontinentu.
Pat. lokomobile
za nasičeno in prevrelo paro z ventilnim krmenjem sistem
„LENTZ“
z delomožnostjo do 1000 P S.
Lovska razstava Dunaj 1910
najvišja odlika
državna častna diploma.
Avstr. prodajna pisarna
Emil Honigmann
Dunaj IX, Löblichgasse 4.

Občinski redar
se sprejme pri občini Zagorje ob Savi. Začetna plača 800 K, službena obleka in prosto stanovanje. Prednost imajo bivši orožniki in oni, ki so že bili v taki službi. Prošnje naj se vpošljejo do 15. listopada 1910.
Županstvo Zagorje ob Savi.
Franc Weinberger, župan.

Lep, velik
lokal za prodajalno
opremljen z vso opravo, sposoben za vsako trgovino, se odda takoj v najem. — V tem lokalu se je trgovina izvrševala že nad 30 let. Lokal leži ob deželni cesti na najlepšem prostoru v fari ter nasproti c. kr. sodnije. Več pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«.
3396

POZOR!
Najnovejši in najtinejši
pletilni stroj
za jopice, nogavice, in druge pletenine nudi vsakomur brez razlike trajen in dober zaslužek.
Glavno zastopstvo in prodaja za Kranjsko, Primorsko itd. 2578
Franc Kos
mehanična industrija pletenja modne konfekcije
v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.
Prospekti in ceniki brezplačno.

Boratin
je nedosežnega učinka kot sredstvo
za pranje in beljenje.
vlaknom perila je pa popolnoma neškodljiv. — Dobiva se po vseh boljših trgovinah in pa v tvornici 3 1857 mila v Celovcu.

Št. 330+1. 3254
Ustanove za mestne uboge.
Pri mestnem magistratu je podeliti cesar Franc Jožefove jubilejske ustanove in sicer 2 po 50 K, 10 pa po 40 K. Te ustanove namenjene so onim mestnim ubogim, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada. Prošnje za podelitev teh ustanov, katere je izplačevati dne 2. decembra, vlagati je tu radno do 20. novembra letos.
Mestni magistrat ljubljanski,
dne 20. oktobra 1910.
Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:
Lasehan I. r.

SODI iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni.
SODE od finega spirita
vinske sode
krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne spirita za fini spirit in za vino pripravne, za vsako vino izborne, takoj rabljive za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizkih cenah.
H. K. Hartmann naslovnik
Avg. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terezije cesta 263
CENE niso in solidne, točno postrežene.

Izdelovalni vozov
Franco Visjan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in se razlikih
VOZOV.

C. kr. priv. tovarna za cement
Trboveljske prometokopne družbe v Trboviah
priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od
avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in
podorne trdote daleč nadkrijujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.
Priporočila in izpričevala 2944
raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.
Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Razprodaja.

Dvojnata okna z železnim okrižjem, duri, vse dobro ohranjeno,
kompletno z oboji vred, popoln, izborni štedilnik in par sto štirinajstih
metrov špantanih in spahnjenih, enostransko pleskanih desk, skoraj po-
polnoma novih ter razne druge stvari se bodo
v nedeljo, dne 30. oktobra ob poln 2. popoldne
v Medvodah na dražbi prodale.

Tolažilo bolnikov je lekarnarja Zaloscercja
STELLA FLUID
Proti revmatizmu, protinu, trganju po udih, revmatičnem
glavobolu in zobobolu je Stella Fluid neprecenljive vrednosti. Učinek
presenetljiv. Od mnogih zdravnikov priznana in odlikovana od tisoč
priznanih pisem. Samo pristno z zvezdno znamko. 12 majhnih ali 6 dvo-
natih steklenic K 5.—, 24 majhnih ali 12 dvojnatih steklenic K 8.50 franko
pošilja edino izdelovalec lekarnar S. Zaloscerc, Zvezdna lekarna,
D. Tuzla št. 27, Bosna. Za trdovratne žledčne bolezni in
motenje prebave je najboljša žledčna sol „Stella“. — Skatljica
K 1.—, 6 skatljic K 5.— Obe sredstvi sta ljudski in domači zdravili in bi
jih ne smelo manjkati v nobeni hiši, ker sta tudi **zakiad za zdrave.**

Štedilna ognjišča „Triumph“
za gospodinjstva, ekonomije itd. v vsakršni izpeljavi.
Ze 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot
najboljši in najtrpežnejši izdelek. Največja pri-
hranitev goriva. **Specijalist: štedilna ognjišča**
za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr.
Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog
2040 franko proti doposlani znamki.
Tvornica za štedilna ognjišča Triumph
S. Goldschmidt & sin, Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Turdka Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg št. 11
priporoča največjo zalogo krasnih
na grobnih vencev
in trakov z napisi.
Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.
Cene brez konkurence.
V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 K do
60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah
.. znamenite Groharjeve slike ..
Primoža Trubarja
ustanovitelja slovenske književnosti
visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta
reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.
Cena s pošto K 3.20.
Dobiva se v
NARODNI KNJIGARNI v Ljubljani, Prešernova ul. 7.

Ključavničarstvo
Ig. Faschinga vdova
Poljanski nasip št. 8.
Reichova hiša.
Velika zaloga
štedilnih ognjišč.
Izvrstne in solidne dele.
Cene zmerno. Popravila se
: : točno izvršujejo. : :

Največja zaloga vrstnih in najkrajših
otroških vozičkov
in navadne do najfinije
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Naravnim materialom se
pazi s porzajem.

Josip Rojina
krojač prve vrste
se nahaja sedaj v lastni hiši
Franca Jožeta cesta 3.
konkurira z največjimi tvrdkami
glede **finega kroja** in ele-
gantne izvršitve.
Tvorniška zaloga najfinijih angl.
in franc. specijalitet blaga.
: Zavod za uniformiranje. :

Najboljši kosmetički predmeti
za olepšanje polti in telesa so:
A da milo po 80 h,
da cream po 1 K;
da Menthol ustna voda po 1 K;
zobni prašek po 60 h;
za ohranitev in rast las:
da lasna voda po 1 K;
lasna pomada 1 K.
Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno
varovani, so naprodaj le v
Orlovi lekarni
Ph. Mr. Josip Čizmár
v Ljubljani.
Kupujte zaupno te domače izdelke!

Odlikovana
Prva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana
Hilšarjeva ulica 5 Recherjeva hiša
RUDOLF A. WARBIK
Jamstvo šest let.
Eksport v vse dežele.
Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja
solidno narejene pianine, klavirje in
harmonije tudi samogralne
za gotov denar, na dolga od-
plačila ali zapovede.
Poprave in ugleševanja se izvršujejo točno
in računijo najceneje.
Največja tvornica na avstrijskem jugu.

Suha bukova drva
na dom v Ljubljani:
dolga polena 1 seženj K 24.—
1 m „ 12.—
20 cm dolga, žagana in razsekana 1 seženj „ 29.—
1 m „ 14.50
Treke, promet, ogilje, briketi i. t. d.
najceneje pri tvrdki 3436
ST. O. TAUSHER, Dunajska cesta št. 47, — telefon št. 152.

Noben Slovenec, ki pride na Reko
ne sme iti v drug hotel nego v slovanski 3523
HOTEL BONAVIA.
Vodita ga vrla Hrvata gg. Niko in Teodor Mateljan in ima
izvrstno kuhinjo, izborno vino, ter vrlo dobro pivo, poleg tega pa 56
zračnih in v vsakem pogledu čistih mebliranih tujskih sob. — Hotel
stoji v mirnem kraju Reke, blizu parobrodskih postaj in kolodvora.

Združeni čevljarji
v Ljubljani, Wolfova ulica št. 14
priporočajo svojo bogato zalogo obuval za pomla-
dansko in letno sezijo. Vse vrste **moških, dam-
skih in otroških čevljev** lastnega in tujega
izdelka. Gumi za pete, vrvice, zapenke,
čistila itd. vedno v največji izbiri.
Specialisti za prave
gorške in lovsko čevlje.
Izdeluje se po meri v lastni delav-
nici, sprejemajo se tudi popravila.
Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja
naročila proti povzetju. Zahtevajte cenike. 1525

Ustanovljeno leta 1842.
Tovarna oljnatih barv, laka in firneža
Brata EBERL
Ljubljana 343
črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja,
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. **Delavnica:** Igriška ulica št. 6.
nasproti hotela „Union“. Ustanovljeno leta 1842.

Št. 32735.
Razglas.
Radi oddaje
steklarskih del za stavbo državne obrtne šole v Ljubljani
vršila se bode
dne 2. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne
pri podpisnem mestnem magistratu ljubljanskem v pisarni stavbnega urada
javna pismena ponudbinska razprava.
Proračuni, načrti, stavbni pogoji in drugi pripomočki razgrnjeni so v
pisarni stavbnega vodstva državne obrtne šole v Gorupovej ulici vsak dan od
8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne vsakemu na upogled. Ponudbe,
katere je staviti strogo po razpisnem proračunu, izročiti je do določenega časa
zapečatene in opremljene s 5%, na podlagi skupnega zneska stavljene ponudbe
določenim vadijem dražbene komisiji v mestnem stavbnem uradu.
V ponudbah navesti je posamezne cene in na njih podstavi preračunljene
svote in skupne zneske v številkah in besedah. Izrecno se določa, da se na
ponudbe, katere ne bodo razpisnim pogojem popolnoma zadostovale, oziroma
na take, katere se bodo pogojno glasile in ki bodo prekasno ali naknadno
izročene, ne bode oziralo. Mestni magistrat si pridržuje delo oddati tudi dru-
gemu nego najcenejšemu ponudniku.
Mestni magistrat ljubljanski
dne 18. oktobra 1910.
Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:
Laschan I. r. 3505

Najnižje cene.
Tovarna pohištva J. J. Naglas
Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 850
Največja zaloga pohištva
za spalne in jedilne sobe, salone in gospodke
sobe. Preproge, zastirke, medreči na vzmeti
izumetni medreči, otroški vozički itd.
Najsolidnejše blago.